

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az átmeneti idő alatt hetenként egyszer jelenik meg.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Kiadásért felelős: Szilassy Zoltán, az OMGE igazgatója.
Felolvas szerkesztő: Buday Barna.
Táraszerkesztő: Konkoly Thege Sándor dr.

Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Telefon: József 51-05.Kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), IX. ker., Üllői-út 25. szám.
Telefon: József 99-31, József 99-32.

Előfizetési ár negyedévre 50 K., OMGE tagoknak pótdíj negyedévre 40 K.

TARTALOM:

Az állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály gyűlése. (Az apadlathiány orvoslása. — Védekezés az állati járványok ellen. — Az állatszükséglet fedezése.)
Gazdasági tanítás. (By.)
Tiszántul helyreállítása.
Az árdragítók ellen.
A faluért.
Félnapig Mosonszoinokon és Levélen. (Legány Odón.)
A falu háziipara. (Barna Bertalan.)
A cukorrépa termelés kérdése. (Károly Rezső dr.)
Husz mázsa buza. (Világhy Károly.)
Új rendeletek.
Gazdatársadalmi mozgalmak.
Az állatszükséglet fedezése. (Szalay István.)
Esterházy Miklós herceg.†
Üdvözlét Tiszántulról.
Vegyes közlemények.
Tőzsde. Kereskedelem.

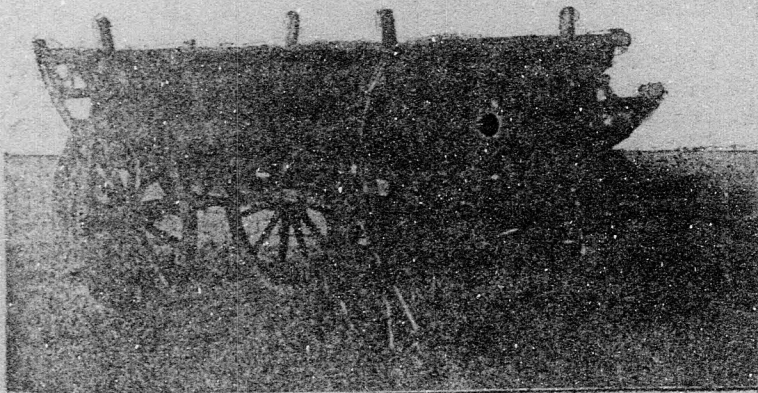
Előfizetési felhívás.

A „Köztelek” lap előfizetési díja 1920. második évnegyedére (április-június) 50 koronában, az OMGE tagjai számára pedig az előfizetési pótdíj a tagsági díjon felül 40 koronában állapított meg. Ez a kedvezményes előfizetési pótdíj azonban csak azoknak a tagoknak biztosítottatik, akik egyesületi tagdíjait már befizették vagy egyidejűleg befizetik.

Kérjük a második évnegyedre szóló előfizetési díjaknak, illetve lappótdíjaknak a kiadóhivatal címére való mielőbbi beküldését, hogy a lap szétküldése fennakadást ne szenvedjen.

Azoknak az OMGE tagoknak, akik 1920. év első negyedévére még nem fizették be az 50 korona pótdíjat, lapunk küldését megszüntettük. Ujbóli előfizetésnél a hiányzó példányokat csak korlátozott számban pótolhatjuk, mert a papiroshiány miatt fölös példányokat nem nyomathatunk.

Igazgató.

Mai számunk 20 oldal.

AZ OMGE KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület földművelési és növevénytermelési szakosztályának

április hó 21-én (szerdán) délután 5 órakor a Köztelek színháza tanácstermében tartandó gyűlésére.

Tárgy:

Kiss Ferenc min. tanácsos előadása az Alföld fásításának kérdéséről.
Budapest, 1920. április 9.

Igazgató.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztályának

folyó évi április hó 22-én (csütörtökön) d. u. 5 órakor, a Köztelek tanácstermében tartandó gyűlésére.

Tárgy:

A valutakérdés és a mezőgazdaság. Előadó: Szász János.
Igazgató.

Az előadásokra az OMGE vendégeket is szívesen lát.

Az állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály gyűlése.

(1920. március 23.)

Jelen voltak: Döry Hugó szakosztályi elnök elnöklevele alatt: Hutya Ferenc dr. és Lickl Károly társelnökök, Abonyi Károly, Békéssy Jenő, Beliczay Endre, Osoó Lajos, Dezsényi Béla, Elek Ernő, Fokányi László, Horváth Jenő, Hutya Ferenc, Inkey Pál báró, Jeszenszky Pál, Keglevich Gyula gróf, Koós Jenő, Kovács Imre, Köves János dr., Krompecher Szilárd, Leidenfrost Aurél dr., Matta Árpád dr., Meskó Pál, Marek József dr., Pajor Ignác, Pirkner János, Rucsz Henrik, Skalla Ferenc, Szász Alfréd dr., Szentandrassy György, Truskovszky Jenő dr., Wellmann Adolf, Weiser István dr., Wittchen Lajos dr.,

Winkler János, Zaitsek Arthur dr., Ziegler Nándor és Zay Miklós gróf, szakosztályi, illetve egyesületi tagok; az egyesület tisztikara részéről: Szilassy Zoltán igazgató, Krolopp Hugó ipari titkár, Mutschenbacher Emil dr. ügyvezető titkár, Mike János irodatiszt, Murányi Nándor tőzskönyvvezető és Konkoly Thege Sándor dr. titkár, mint előadó.

1. A szakosztály megalakulása.

Szilassy Zoltán igazgató javaslatba hozza, hogy a szakosztály elnökévé újból Döry Hugót válassza meg. (Helyeslés.)

Döry Hugó elnök elfogalván az elnöki széket, ajánlja, hogy a szakosztály társelnökökül Hutya Ferenc dr.-t és Lickl Károlyt válassza meg. (Helyeslés.)

Elnök, miután a szakosztályt megalakultnak jelentette ki, melegen üdvözli Lickl Károly orsz. gazd. főfelügyelőt abból az alkalomból, hogy a földművelésügyi miniszter őt bízta meg az állattenyésztési főosztály vezetésével.

2. Bizottságok választása.

Konkoly Thege Sándor dr. előadó javaslatára a szakosztály a kebeleiből kiküldendő lényenyésztési, tejgazdasági és tenyészállatválasztó-bizottságok tagjaiul a következőket választja meg:

Lényenyésztési bizottság: Andrássy Sándor gróf, Bánvári Sándor, Csekonic Sándor gróf, D'Orsay Olivér gróf, Dörmann Henrik, Harkányi Andor báró, Hoyos Miksa gróf, Inkey Pál báró, Jeszenszky Károly báró, nemeskéri Kiss Sándor, Losonczy Elemér, Luczenbacher Miklós, Lukovich Aladár, Orosz György, Plósz Béla dr., Podmaniczky Gyula báró, Somssich Miklós, Széchenyi Aladár gróf, Wellmann Oszkár dr.

Tejgazdasági bizottság: Árnos Jenő, Békéssy Jenő, Dezsényi Béla, Eber Ernő dr., Elek Ernő dr., Fetti Ottó dr., Gaál Gaston, Gaylhoffer István, Gerlei Lajos, Grätz Ottó, Inkey Pál báró, Jeszenszky Pál, Kajdacsy Endre, Kovács Imre, Kúszler Henrik, Lickl Károly, Lukovich Aladár dr., Magyar Károly dr., Masáth Mihály, Mesterházy Ernő dr., Naray Andor, Pirkner János, Pátkai Béla dr., Rátz Mihály dr., Schandl József dr., Serbán János, Soós Géza, Steinecker Ferenc dr., Studinka Elemér dr., szilicei Szakáll Kálmán, Székely Salamon dr., Szentandrassy György, Szily Tamás, Tolnay Pál, Tóth Loránd, Ujhelyi Imre, Weiser István dr., Wellmann Oszkár dr., Zaitsek Artur dr.

Tenyészállatválasztó- és gépkiallításrendező-bizottság: Bánvári Sándor, Békéssy Jenő, Dörner Béla, Dezsényi Béla, Döry Hugó, Eber Ernő, Elek Ernő, Fokányi László, Fokusházy Lajos dr., Gaylhoffer István, Grätz Ottó, Hutya Ferenc dr., Inkey Pál báró, Jeszenszky Pál, Koós Jenő, Kovács Imre dr., Leidenfrost Károly, Lickl Károly, Lukovich Aladár, Masáth Mihály, Meskó Pál, Mesterházy

GAZDASÁGI SZEKEREK

a mellékelt ábra szerint kaphatók elsőrendű, igen erős kivitelesen, kb. 35-40 kg.-os tengelyekkel, kb. 15 q hordképességgel, farészek karbolineummal, a vasrészek vaslakkal festve, a

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete Árusztályánál,
Budapest, V., Alkotmány-utca 29.

!! Szekereink nem tévesztendők össze a mostanában forgalomba kerülő osztrák típusu u. n. katonai szekerekkel. !!

Egyes szám ára 4 K.

Ernö, Ország Róbert, Pajzs Gyula, Pirkner János, Reusz Henrik, Serbán János, Somssich László gróf, Szűcs Zsigmond, Teleki Tibor gróf, Toinay Pál, Ujhelyi Imre, Vass Lajos, Wellmann Oszkár dr., Wüest Jenő.

3. Az apaállathány orvoslása.

Konkoly Thege Sándor dr. előadó részletesen megfogolja, hogy a mostani súlyos viszonyok között állattenyésztésünk helyreállítása és fejlesztése mennyire fontos állami és gazdasági feladat. Ennek tudatában az egyesület állandóan foglalkozik ezzel a kérdéssel, sajnos, azonban a viszonyok kevésbé alkalmasak élénkebb tevékenység kifejtésére. Az év elején egy szűkebbkörű értekezlet az állattenyésztés összes időszerű kérdéseit már megvitatta és a legfontosabb ügyekben az egyesület elnöksége rövid uton a kormányhoz már felterjesztéseket is intézett. A mai szakosztályi gyűlés voltaképpen az ezen az értekezleten megvitattott anyagot fogja bizonyos rendszeresebb áttekintésben tárgyalni, az annak idején felmerült kívánságok és javaslatok figyelembevételével. Az állattenyésztés terén mutatkozó bajok és hiányok körül ez alkalommal csupán két olyan kérdést kíván a szakosztály elé terjeszteni, amelyek sürgős orvoslása révén állatállományunknak számbeli gyarapodása terén lényeges eredmények remélhetők. A jelenlegi viszonyok mellett egyelőre a legsürgősebb feladat az állatállomány számszerű szaporítása. Ennek nagy akadályát azonban az, hogy az ország számos vidékén apaállatokban nagy hiány mutatkozik. Részletesen ismerteti e tekintetben a helyzetet, az előállott állapot okait és rámutat arra, hogy az apaállathány oka sok esetben nem abban rejlik, mintha a szükséglet nem lehetne fedezni. Az e téren fennálló kétségtelenül súlyos nehézségeket és bajokat csak igen alapos, részletes és megfelelően szervezett munkával lehet megszüntetni; a végcélné az esetről-esetre való beavatkozás, hanem a megelőzés, a rendszeres, tervszerű megoldás legyen.

Ezután behatóan foglalkozik az orvoslás lehetőségeivel és módjaival s az ezekkel kapcsolatban figyelmet érdemlő szempontokkal és határozati javaslatot terjeszt a szakosztály elé elfogadás végett.

Inkey Pál báró a javaslatot elfogadja azzal

a kiegészítéssel, hogy a földművelésügyi miniszter az állatszámállással kapcsolatban elrendelt állatforgalmi összeírások foganatosításától tekintsen el éppen a számlálás sikere érdekében. Az abrakarmány ellátással kapcsolatban annak kimondását kéri, hogy a kormány e téren is a szabad fogalmat mielőbb állítsa vissza.

Lickl Károly bejelenti, hogy a földművelésügyi minisztérium az állatszámállást már elrendelte s a beérkezett adatok alapján fogja az állattenyésztésünk talpraállítására szükséges intézkedéseket megtenni. Nagy súlyt helyez arra, hogy a leginkább kipusztított nagybirtok állatállományának helyreállításáról mielőbb történjen gondoskodás, mert az korrektorként szerepel az ország köztenyésztésében. Behatóan fejtegeti az állatbehozatal nehézségeit s csak azt a megoldást tartja lehetségesnek, hogy a Dunántúl feleslegét átadja a kifosztott területeknek és ismerteti az erre vonatkozó megoldási terveket.

Elek Ernő a határozati javaslatot elfogadja azzal a pótlással, hogy az egyesület a földművelésügyi minisztert a községi bikák egyes fertőző betegségei ellen való kötelező ojtásának elrendelésére kéri fel.

Wellmann Adolf a rekvirálások veszedelmére mutat rá.

Ziegler Nándor megszívlelendő gondolatokat vet fel az állatkereskedelem szabályozását és az állatvágások korlátozását illetőleg s e kérdésekben tanulmányok végzését javasolja.

Fokányi László a határozati javaslat oly értelmű kiegészítését indítványozza, hogy a földművelésügyi minisztérium az állatorvosokat állattenyésztési feladatok végzésére is vegye igénybe, amit *Elek* Ernő is támogat.

Konkoly Thege Sándor előadó részletesen válaszol az elhangzott felszólalásokra s *Inkey*, *Elek* és *Fokányi* kiegészítő javaslataihoz hozzájárul.

Elnök kimondja határozatképpen, hogy az így kiegészített határozati javaslatot elfogadja.

A szakosztályi határozat szövege a következő: Állattenyésztésünk helyreállításának és az állatállomány szaporításának egyik legelső feladata az, hogy az ország sok vidékén erősen érezhető apaállathány mielőbb orvosoltassék

és a köztenyésztés számára elegendő és jó minőségű apaállat álljon rendelkezésre. Ennek érdekében szükségesnek és kívánatosnak tartja a szakosztály, hogy:

1. az állattenyésztés jelenlegi helyzetének részletes megállapítása érdekében elrendelt állatszámállás adatai megfelelőképpen ellenőriztessenek és az állatszámállás másféle és másirányú állatnyilvántartásokkal és kimutatókkal ne kapcsolassék össze;

2. a meglévő apaállatok ápolására, takarmányozására, jóerőben tartására és a betegségek ellen való megvédésére különös gond fordítottassék, hogy minél tovább legyenek használhatók és míg az apaállathány érezhető, az apaállatoknak a köztenyésztés számára való engedélyezésénél ideiglenesen és megokolt esetekben az eddiginél enyhébb megítélés és kevésbé szigorú mérték alkalmaztassék;

3. a földművelésügyi minisztérium illetékes osztályai és vidéki szervei ezeltudatosan és tervszerűen szervezzék meg az apaállathány elleni kielégítésére szolgáló tenyészállatnevelést;

4. a földművelésügyi minisztérium a vármegyei gazdasági felügyelőségeket olyan irányban tehermentesítse, hogy ezentul újból többet és gyakorlatilag foglalkozhassanak az állattenyésztés fontos ügyeivel és ehhez képest központi irányításukat is az állattenyésztési osztály útján kapják, továbbá, hogy az állattenyésztési téren kifejtendő munkásságba az állatorvosok fokozottabb mértékben bevonassanak;

5. az apaállatok nevelésével foglalkozó gazdaságok minden irányban különös támogatásban részesüljenek és pedig főleg az abrakarmányok kiutalásánál és ha az idejéig termésre nézve a legkívánatosabb szabad forgalom nem biztosítható, a szemestakarmányok (árpa, zab, tengeri) forgalmát, felhasználását és bevásárlását szabályozó jelenlegi intézkedések, amelyek a rendszeres tenyészállatnevelést nagyon megnehezítik, a jövőben megfelelőképpen módosítottassanak;

6. a gazdáközönység az állami szerveknek az apaállathány orvoslása érdekében kifejtett munkáját megértően és odaadóan támogassa

TÁRCA.

Félnapig Mosonszolonokon és Levélen.

Március 4-ikén a Magyaróvári Szarvasmarhatenyésztő Egyesület szokásos tenyészbikaárverésén ismét résztvehettem, én, aki megalakulásától kezdve hosszú ideig csendes szemlélője voltam az egyesület működésének és amíg az akadémia egyik szerény tagja voltam, állandó látogatója voltam a bikaárveréseknek. Kétszeres örömmel indultam tehát a nagyteleki uradalom megbízásából erre az utra, hiszen az idegenbe szakadtunk a honi levegő felfrissülést jelent.

Az árverésen a szokásos kép, a nagy érdeklődés nem okozott meglepetést számomra, annál inkább az árverésre került szép állomány és a hatodik óra visszamenő törzskönyvi lapoknak gondos összeállítása. Mondanom sem kell, hogy az árverésre került tenyészbikák mind gazdát cseréltek és pedig igen szép áron. *Ujhelyi* Imre és különösen bikatenyésztő kiscsárdái, meglehetően elégedve nemcsak az anyagi, de az erkölcsi eredménnyel is.

Az árverést követő napon reggel *Ujhelyi* Imrével Mosonszolonokra és Levélre mentem ki. Az otthon maradt bikákat és az állatállományt akartam látni. *Zwickl* Mátyás mosonszolonoki kiscsárda és bikanevelő kocsián tettük meg az utat, az ibolyát kialsó verőfényes tavaszi napon. Utközben a háborúiselt és az orosz fogságból hazakerült *Zwickl* gazdatársunk gazdasági ismereteiben és hazafias gondolkodásában

gyönyörködtem. Amely vidéket ilyen németek lakják, az nem fog elszakadni tőlünk.

Megérkezett Mosonszolonokra, az előttem nem ismeretlen mosonmegyeli virágzó községbe. Mégis meglepődtem a házak és lakások, az udvarok és kertek rendezettségén, csinoságán és tisztaságán. Azt hittem, hogy a hosszú háború és a következő forradalmi idők s a mai napig is érezhető anyaghiány észrevehető nyomát fedezhetem fel a falun. Nem! Most is oly tiszta és rendez az, mint hajdanán. Meglátszik, hogy míg a község fiai fegyverrel viaskodtak, addig az otthon maradtak sem hanyóltak. Különösen az istálló, a hófehér, világos, jól szellőztetett, tiszta istállók leptek meg engemet. Ilyen istállókban csak egészséges szép állatok nevelkedhetnek.

Az első istálló, ahová beléptem, *Zwickl* Mátyásé volt. Nem is istálló, hanem istállósorozat, s ezekben a legszebb tehének, lovak, növendék-bikák és üszök. Az állattenyésztésnek minden kelleke megtalálható. Kifutók az udvarban, kis legelők kint a szántóföldön a takarmánypajta körül.

Most ismerem csak fel ennek a népnek kiváló ereykeit. Ha *Ujhelyi* valamit mond vagy tanácsol, nem a parancsnak szolgai követését látom, hanem a józan ész diktálta teljesítését a szaktanácsnak. Látom, hogy ezek az emberek hogyan szeretik hazájukat, földjüket, házukat, családjukat és állatukat. Látom, hogy mennyire megbecsülik tanácsadójukat, akinek tanácsát azzal köszönik meg, hogy végrehajtsák.

Amint jönnek találja igazgató ur, felel *Zwickl* Mátyás *Ujhelyinek*, amivel meg van mondva az, hogy meglesz, amit *Ujhelyi* akar. És ők

mindnyájan igen jól tudják, hogy *Ujhelyi* csak jót akar az ő dicsőségére gazdálkodó két községének. *Zwickl* Mátyás lakását is felkerestem, bizony szívesen ellaknék a házában.

— Most pedig menjünk át *Lang* József szomszédhoz, mondja *Zwickl* gazdatársunk. Ott két pompás Nonius-mént, gondozott tehéneket, lovakat, növendékállatokat találtam. És ugyanazt a nagy szeretetet az állatok iránt.

Az idő rohant és még Levélre kellett átmennünk. Nehezen váltam el a mosonszolonokiaktól, azzal hogy: viszontlátásra! Mielőtt azonban elhagytuk ezt a mintaközséget, betértünk a mosonszolonoki gazdasági népiskolába, melynek istállóiból a gyönyörű községi hágbikákat szerettem volna átvarázsolni uradalmunkba. A tulságosan szép gazdasági népiskola derék tanítójával, *Vescsők* Györggyel együtt, talán más faluba nem is illene be, azonban olyan községnek, mint Mosonszolonok, természetesen csak dicsére válik.

Átkocsizunk Levélre. Az első ülésen apja bajján foglal helyet a kis *Zwickl* György (Zsorzs). Apja a lovak hajtására tanítja. „Ha nagyra nő, földműves iskolába kerül”, szól hátra az apa, „előbb azonban az öregebbiknek kell azt elvégezni. Segitse valahová behozni igazgató ur.” „Jé lesz majd Pápára” feleli *Ujhelyi*. Ennek hallatára a lelki örömtől felébred bennem a volt professzor s gondolom magamban: Isteneim milyen szép és nemes dolog ilyen derék apának ilyen derék fiait tanítani.

Levéltre értünk, a Mosonszolonokkal nemes versenyben álló községbe. Először *Rosenberger* Andrásához térünk be. A venyigés tiszta udvarom át egyenesen hátra a kifutókhoz. Hires régi bikanevelő *Rosenberger* András, de meg is lát-

és különösen az apaállatok nevelését minél nagyobb mértékben felkarolja.

4. Tiszántul állathányának és a vágóállat-szükségletnek fedezése.

Szilassy Zoltán igazgató Lickl Károlynak a Tiszántul állatállományának pótlására vonatkozó fejtegetéseivel és az előadott tervezettel kapcsolatban részletesen foglalkozik ezzel a kérdéssel, amivel szorosan összefügg a husellátás nehéz kérdésének megoldása. Nem vitatható országos érdek, hogy a kipusztított területek állatállományát a legrövidebb idő alatt regenerálják és hasonlóképpen elismeri, hogy a huskérdest is megfelelően rendezni kell. Mind ezekre nézve a földművelésügyi minisztériumban már folytak bizonyos tárgyalások, amikkel kapcsolatban felmerült egy központi szerv létesítésének terve, amely bizonyos monopolisztikus alapon vásárolná és gyűjtené össze a tenyész-, igás- és vágóállatokat. Ez a megoldás, amely a szabad forgalmat megszüntetné és az állattenyésztésre bénítólag hatna, veszedelmesnek látszik és ezt nem tartja a cél érdekében sem megfelelőnek s ezért a következő, az egyesületi tanács által már magáévá tett határozati javaslatot ajánlja elfogadásra:

Tekintettel arra a körülményre, hogy a háboru, még inkább a proletárdiktatura pusztításai és a román megszállás alatt történt mértéktelen zsákmányolás következtében állatállományunk rendkívüli mértékben megcsökkent, minek folytán a fogyasztók hussal való ellátása csak igen korlátozott mértékben és csak igen magas árakon lehetséges, a megszállva volt Duna-Tisza közén és Tiszántulon pedig a gazdasági munkálatok végzésére sem maradt elegendő igásállat és a tenyésztés folytatására elegendő tenyészállat, az OMGE szükségesnek tartja, hogy a magyar kormány a husfogyasztás ellátására és a kifosztott gazdaságok igás- és tenyészállat-szükségletének biztosítására mielőbb megfelelő rendelkezéseket léptessen életbe. És pedig szükségesnek tartjuk, hogy:

1. az állatoknak és a husnak, különösen az ország nyugati és északnyugati határain

szik az állataikat. Vetelkednek az uradalmak, hogy tenyészbikát kapjanak tőle. Most is az egyik gyönyörű példányra hárman is igényt tartanak. De nincs sok időnk, dél van! Sietünk egy házzal tovább: *Rosenberger* Lőrinchez. Itt is ugyanaz a kép: szép állatok az istállóban és ólakban. Itt figyelmeztet engem Ujhelyi az istálló menendezetere. Valamikor ez hiányzott, csak nádfedele volt. Ujhelyi azonban 100 korona jutalmat ígért Lőrinc gazdának, ha felemeli a menendezetet. És meglelt, noha több ezer koronába került. Meglelt, mert Ujhelyi ezt így jónak látta. Ez az istálló most megfelelően magas, mert a menendezet közvetlenül a fedélszék alatt van. Tiszára meszelt, szellős és világos.

Még egy helyre benézünk: *Schmidt* István gazd'uramhoz. Ezt a helyet ki nem hagyjuk, hadd lássam, hogy kinek bikáját vásároltam tegnap az árverésen. Sietünk az istállóba, mely számos nagybirtoknak mintájául szolgálhatna. Az istállóban minden dicséreten felül álló telivér szimmentáli tehének. Nemesek megnyugszom, de örvendek, hogy innen vásároltam.

„Most pedig induljunk hazafelé” mondja Ujhelyi és én sajnálattal válok el Levéltől. Az uton keveset beszélünk, azon tűnődöm, hogy milyen derék nép lakja ezt a két falut. Ahol a gazdák többre becsülik istállóikat, mint lakosztályukat, pedig az is beillik akármelyik városba. De nem esoda, hogy az istállókra oly nagy súlyt helyeznek. Hiszen az az ő kincs-kamrájuk, ez adja meg nekik a módot, hogy gyarapodjanak.

Most, amikor felidézem emlékemben ezt a félnapot, hálás vagyok Ujhelyi Imrének, hogy engem Mosonszabolcra és Levélre kivitt.

(Nagytelek.)

Legány Ödön.

való kicsempészése a legszigorubb rendszabályokkal megakadályoztassék, ha szükséges, ezen határ mentén bizonyos védelmi zónában az összes állatvásárok betiltásának elrendelésével is;

2. az állatarak mértéknélküli felhajtásának és a lánckereskedelemnek megakadályozására az állatkereskedelem hatósági engedélyhez köttessék;

3. Budapesten és a jelentékenyebb állatállományal rendelkező dunántúli vidékek gőcpontjain külön alkalmi vásárok tartassanak, amiken gondoskodás történjék arról, hogy a kellő vasuti szerelvények rendelkezésre álljanak, hogy a gazdát cserélő állatok azonnal rendeltetési helyükre szállíthatók legyenek, a vásáron visszamaradt, vagy azonnal el nem szállítható állatok tartására pedig megfelelő férőhelyről és a kellő takarmányról gondoskodás történjék;

4. ugy ezeken az alkalmi, valamint az összes állatvásárokon és vágóhidakon a felhajtott állatokat szakértő bizottságok osztályozzák, vágó-, igás- és tenyészanyag tekintetében;

5. az ezen osztályozás által igás- és tenyészállatnak megjelölt állatok levágása szigorúan tiltassék meg és ez a körülmény az illető állatok járulataira vezettessék és általában az eddig fennállott vágási tilalmak — esetleg a szükséghez képest kiegészítve — a legszigorubbban alkalmaztassanak;

6. a demarkációs vonalakon túlról bármilyen módon behozott állatok már állategészségügyi szempontból is szabad forgalom tárgyát ne képezhessék, hanem azok átvételére és forgalomba hozatalára egy megfelelő szerv hatalmaztassék fel, mely az ekként birtokába kerülő vágóállatokat meghatározott arányban a főváros és a vidéki városok részére, elsősorban a közalkalmazottak ellátására juttatná;

7. amennyiben a felsorolt intézkedésekkel a fogyasztók hussal való ellátása tekintetében lényeges javulás elérhető nem volna, a szükséges vágóállatok egy része a stájerországi minta szerint az állatállomány szempontjából kedvezően álló gazdaságok területének minden holdjára kivetendő bizonyos számú kilogramm-élősúly beszolgáltatása által a gazdálkodás és a forgalom szabadságának aránylag legkisebb megzavarásával volna biztosítható;

8. hazai állatállományunk kímélése végett külföldi fagyasztott hus behozatala iránt a kellő intézkedések megtéssenek.

A szakosztály az előterjesztett határozati javaslatot változatlanul egyhangulag elfogadta.

5. Védekezés a járványos állati betegségek ellen.

Konkoly Thege Sándor dr. előadó annak fontosságát hangoztatja, hogy elsősorban a meglévő állatállomány megmentése érdekében kell minden lehetőséget elkövetni. Ezzel szemben ismereti a háboru alatt leromlott állategészségügyi viszonyainkat, amelyeket annál inkább sürgősen meg kell javítani, mert az állati járványok éppen azoknál az állatoknál pusztítanak leginkább, amelyek szaporaságuknál fogva a fennálló hiányok pótlására leginkább alkalmasak. Ezért állategészségügyünk javítása érdekében általános erélyes mozgalmat kell indítani, aminek során különös figyelmet kell fordítani két igen veszedelmes és pusztító betegségre, a sertéspestisre és baromfikolerára. Ismerteti e tekintetben a helyzetet és részletesen kitér a sertéspestis elleni szérumtermelés nehézségeire. Rámutat arra, hogy eddig a baromfikolerák elleni küzdelem viszonylag meglehetősen el volt hanyagolva, ezért e téren különösen sok a teendő, amihez most a magas árak kedvező lehetőségeket nyújtanak. A legfontosabb feladat a baromfikolera elleni jól bevált, de még kevésbé ismert ojtások népszerűsítése. Ezután a határozati javaslat egyes pontjait részletesen indokolja az előadó, aki különösen annak szükségét hangsúlyozza, hogy a földművelésügyi kormány

az egyes állatjárványok ellen küzdelem irányításával és ébrentartásával speciális képzéssel az állatgyógyászati szakembereket külön bizzon meg. Ezt a gondolatot tulajdonképpen *Hutyra* Ferenc dr. vetette fel a *Köztelek* hasábjain, ahol beszámolt azokról a szép eredményekről is, amelyeket az Egyesült-Államokban értek el ilyen irányú szervezés és céltudatos munka útján.

Kövess János dr. felhívja a gazdák figyelmét arra, hogy a malacbetegségek igen sokszor nem fertőzés, hanem meg nem felelő tartás és takarmányozás következményei. Kéri a gazdákat, hogy ezekre nézve maguk is tegyenek megfigyeléseket és bocássák azokat a szakkörök rendelkezésére. Részletesen ismerteti a szérumtermelés akadályait, amelyeknek elhárítása nem az intézetben mulik.

Elek Ernő szerint fel kellene kérni a földművelésügyi minisztert, hogy az ország szarvasmarhaállományának lépténe ellen való kötelező ojtását rendelje el.

Fokányi László dr. gyakorlati példák kapcsán terjeszti elő azt a javaslatát, hogy az állategészségügyi törvény sürgős megalkotására is kerje fel. A határozati javaslat oly irányú kiegészítését is kéri, hogy a földművelésügyi miniszter az ojtóanyagtermelést a leghatékonyabban ellenőriztesse. A gazdaközönség saját érdekében cselekszik, ha csak feltétlen megbízható ojtóanyagot használ.

Hutyra Ferenc dr. az ojtások kötelező elrendelését nem tartja időszerűnek és helyesnek. Ez ugyanis a gazdák körében, különösen a nem fertőzött vidékeken, nem tetszene, másfelől számbaveendő az is, hogy az ojtás bizonyos kockázattal jár, amit a kötelező ojtás esetén az államnak kellene magára vállalnia. E téren inkább felvilágosításra és oktatásra van szükség. Egyébként, tapasztalatai szerint, a bizalom az ojtások iránt a kelletnél nagyobb, a gazdák derűre-borura ojtanak. Éppen a napokban érkezett a főiskola laboratóriumába egy hétszer ojtott malac. Az ojtások valóban használnak, ha azokat indokolt esetben veszik igénybe. E tekintetben a gyakorlat nem halad a helyes uton s az ojtóanyagokban való nagy kínlat sincs az ügy érdekében. A határozati javaslatot azzal kéri kiegészíteni, hogy az állatbiztosításnak a gazdaközönség körében való népszerűsítése érdekében minden intézkedés megtörténjék.

Pajor Ignác az állatorvosok létszámának szaporítása és javadalmazásuk javításának szükségességére hívja fel a figyelmet.

Konkoly Thege Sándor dr. előadó zárószóiban *Fokányi* két pótlóindítványát, valamint *Hutyra* és *Pajor* kiegészítő javaslatát készséggel magáévá teszi.

Elnök elfogadottnak jelenti ki a határozati javaslatot, amely a pótlásokkal történt kiegészítés után a következőképpen hangzik:

Állatállományunk fokozásának nagy akadályai a különböző járványos állati betegségek, amelyek éppen a nagy szaporaságuknál és gyors fejlődésükkel fogva leghamarabb eredményt ígérő állatok között végeznek állandóan nagymérvű pusztítást. Ezért állattenyésztésünk helyreállítása, valamint a fogyasztás jobb ellátása érdekében szükségesnek és kívánatosnak tartja a szakosztály, hogy:

1. ugy az állategészségügyi hatóságok, valamint a gazdatársadalom céltudatos munkát kezdjenek megromlott állategészségügyi viszonyaink mielőbbi megjavítása érdekében és erélyes küzdelmet indítsanak a járványos állati betegségek ellen;

2. a gazdaközönség minden ilyen irányú tevékenységet megértéssel támogasson és különösen a sertéspestis elleni szérumtermelését tegye lehetővé a szükséges sertésanyag biztosítása által;

3. a nemzetgyűlés mielőbb egy új és korszerű olyan állategészségügyi törvényt alkotson, amely ezt a tevékenységet jelentékenyen elősegíteni és megkönnyíteni alkalmas s az

állatorvosok számának szaporítása és a helyhatósági állatorvosok javadalmazásának a jelenlegi viszonyokhoz illő szabályozása érdekében megfelelő intézkedéseket tegyen;

4. egyes fontos állati járványok elleni küzdelem irányításával, ébrentartásával és gyakorlati végrehajtásával a földművelésügyi kormány külön lelkes és speciális képzettséggel bíró állatorvosokat bizzon meg, akik kellő mozgási és működési szabadság biztosítása mellett minden idejüket és tudásukat csakis az illető járvány elfojtására fordítsák;

5. ugy a kormányhatóságok, mint a gazdasági társadalmi tényezők a védő és gyógyító ojtásokat, valamint az állatbiztosítást minden célravezetőnek ígérkező módon terjesszék, népszerűsítsék és alkalmazásukat megkönnyítsék, egyszersmind azonban gondoskodják a földművelésügyi kormány az ojtóanyagtermelő intézetek hatékony ellenőrzéséről s a nem engedélyezett és a meg nem felelő ojtóanyagok forgalomba hozatalának erőlyes megakadályozásáról.

Elnök — több tárgy nem lévén — a gyűlést bezárja.

Gazdasági tanítás.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter hírlapi nyilatkozat útján ismertette a legközelebbi kulturprogramot. Nyilatkozatának az a része, amely bennünket leginkább érdekel, a következő:

„Az elemi iskolákban a tanterv és a tankönyvek revíziója után több gazdasági ismeretet fogunk belevenni. A földművelésügyi gyermekét meg kell tanítani és bele kell szuggérálni a földműves mesterségnek a szeretetét, hogy rajongója legyen előre is annak, amit apja mellett és azután folytatni fog. Ugyanígy meg kell tanítani az iparosszülő gyermekét arra, hogy hivatása az anyagba lelket, gondolatot és szépséget belevenni és így értékesíteni azokat a kvalitásokat, amelyekkel az Isten a magyar fajt felruházta.

Az elemi iskolákon túl a mai ismétlőiskoláknak már gazdasági továbbképző-oktatással kell foglalkozni. Ne ismétlés legyen az, hanem új s az életben szükséges gyakorlati ismeretek tanítása. Továbbmenőleg a polgári iskolákat át kívánjuk fejleszteni gazdasági középiskolákká, amelyek a maguk hét vagy nyolc osztályával a gimnáziumokkal és reáliskolákkal együtt új típusú középiskolák lesznek s adni fogják a mezőgazdaság és az iparnak azt a kvalifikált elemét, amelynek ma csaknem teljes hiányával vagyunk. Ezek folytatásai lesznek a gazdasági akadémiák, a közgazdasági egyetem és a népfőiskolák (paraszt-egyetemek). Így a legelső foktól végig a legmagasabb tagozatig a magyar nemzet gazdasági rekonstrukciójához fogja az iskola szállítani a megfelelő tudással felfegyverzett embereket. Hogy a gazdasági ismeretek intenzív tanítása lehetséges legyen, ahhoz multhatatlanul szükséges, hogy a földbirtokreformmal kapcsolatban a népiskolák, a

tanítóképzőintézetek, főképp pedig természetesen a gazdasági középiskolák megfelelő gazdag területet kapjanak, amelyek módot adnak a gyakorlati kiképzésre.”

Megnyugvással vesszük tudomásul a kultuszminiszter nyilatkozatából, hogy a gazdasági tanítás bevezetéséről, illetve mélyítéséről az elemi iskoláktól kezdve minden fokozaton át gondoskodni kíván. Régi kívánságunk teljesedik ezzel.

Mindig azt vallottuk, hogy ilyen agrárállamban, mint Magyarország, nemcsak különleges gazdasági szakiskolákra van szükség, hanem közművelődési iskolákba is bele kell vinnünk a gazdasági tanítást és a termelőmunka szeretetét. Itt természetesen leginkább csak a természet-tudományi ismereteknek a termelésre kiható vonatkozásában való tanításáról lehet szó. Sokkal nagyobb anyagot kell felölelniök az általános művelődés szolgálatában álló iskoláknak, sem hogy szakszerű gazdákat képezhetnének. De legalább annyira orientálódjanak a tanulók, hogy iskoláikból kikerülve, ne álljanak érzéketlenül és értetlenül szemközt a legnagyobb produktív nemzeti munkával, mely minden élet forrása.

Ma különösen az a helyzet, hogy az intelligenciának, a tisztviselőnek, latájnernek bele kell vegyülnie a termelő munkába, ha csak teheti, különben éhen marad. Vége annak a boldog nem-törődőmségnek, amikor értelmiségünk javarésze nem volt kíváncsi rá, hogy miből lesz a kenyér meg a hus, mert a rántott csirke a fejcsalátával egy villamosgomb megnyomására az asztalon elromlott és mindenki azon töri a fejét, hogyan válhatna termelővé legalább a maga szükségletének mértékéig. Keserves tapasztalatok nyomán ismerte meg elvonat területeken működő értelmiségünk a mezőgazdasági termelés jelentőségét. Uri ábránddá vált a régebben lenézett parasztmunka és a nemzeti élet legnagyobb problémájává vált az a kérdés, hogyan lehetne a természetre olyan nyomást gyakorolni, hogy az több kenyérrel fizessen.

A termelőmunka országmentő szerepéhez a tanításnak is minden vonalon alkalmazkodnia kell. Jól teszi tehát a kultuszminiszter, ha a gazdasági tanítást végigvezeti a közoktatás gerincén, mint az agrárérzék hatalmas idegszálát. Sok reparálni való van az elemiiskolák tantervén és tanítási módszerén s ettől kezdve egészen az egyetemig minden tagozatban hálás sikerrel vehetik programjába a gazdasági életre és a munka szeretetére való irányítás feladatát.

Legyünk azonban tisztában azzal, hogy a termelő munka tökéletesítésére különleges gazdasági szakiskolák kellenek. A gazdanevelés mégis csak szakoktatásügyi feladat s ez az, ami most nálunk a legfontosabb. Mert, sajnos, szakoktatásunk idáig sem volt kellően kiépítve; a középfokú szakiskola tökéletesen hiányzik, az

alsófokú szakoktatás pedig, eltekintve a tömegoktatásra be nem vált földműves iskoláktól, egyáltalán nincs megszervezve.

A készülletlenségnek ebben az állapotában mindenestre sulyos dolog, hogy előreláthatóan nagy tömegekben fognak földbirtokhoz jutni olyan emberek, akik a föld sikeres műveléséhez szükséges ismereteket nem sajátíthatták el, akikről tehát a termelés javítása egyelőre nem várható. És a korszerű gazdálkodás szempontjából analfabéták térfoglalása éppen akkor történik, amikor a szorongó szükség a termelés lázas fokozását parancsolná reánk, hogy a háborus és a háborut követő veszteségeinknek fedezetet találhassunk a termelő munka alkotásainak gyarapodásában. Ezek a viszonyok a mezőgazdasági szakoktatást az újítások és az átszervezések sürgős feladatai elé állítják, melyeknek arra kell irányulniok, hogy erőnket a népies gazdálkodás rohamszerűen nagyobbodó területeinek szolgálatába bocsássuk. Anyai tudást kell belevenni a kisgazdába, amennyit csak lehet: ez ma egyik legnagyobb országos feladat.

Az alsófokú szakoktatást igyekeznek fejleszteni a külső államok is. Csehországban törvényt hoztak, mely a falusi ifjuság számára az általános iskolai kötelezettség befejezése után, továbbképző gyakorlati iskolák szervezését rendeli el. A cél a mezőgazdasági ismeretekre való tanítás és előkészítés a gyakorlati életre. Poroszországban, ugyancsak a népnevelés céljával, az 5-6 hónapos tanfolyamu mezőgazdasági téli iskolák fejlesztésére vetik a sulyt. Itt is, ott is az az igyekezet, hogy a népnek a maga falujában csinálják meg a gazdasági iskolát, amelyet az elemi iskolát végzett gazdafiúk idővesztés és anyagi áldozatok nélkül látogathatnak, ennél fogva ezeknek az iskoláknak a látogatása kötelezővé is tehető.

Nálunk is itt kell megfogni a dolgot. A gazdasági népoktatás kötelező szervezéséről törvényt kell hoznunk, amelynek alapján minden nagyobb községben, de legalább járásonként egy *önálló gazdasági népiskola* létesüljön. Létesíteni kell egyidejűleg olyan *gazdasági középiskolákat*, amelyek a jobbmódu kisgazdák fejlettebb művelődési igényeihez alkalmazkodnak. Erre a célra a középiskolák négy osztálya fölé három évfolyamu gazdasági iskola szervezendő az egy éves önkéntességi kedvezmény biztosításával. Ilyen átszervezésre a földművesiskolák egy részét jól fel lehet használni.

Ez a két iskolatípus a legfontosabb és legsürgősebb a tömegnevelés szempontjából. Hosszú vers volna, ha elsorolnám mindazt, amit emellett tenni kell. Ennek megértetésére rengeteg tentát és papírost fogyasztottam el vagy husz éven át és világért sem szándékom most meghurcolni az olvasót az okfejtéseknek évek során át felhántott rögei között. Megelégszem ezuttal annak a jelszónak tele tődővel való kikiabálásával, hogy:

MAUTHNER ÖDÖN

MAGNAGYKERESKEDÉSE

BUDAPEST, ROTTENBILLER-UTCA 33. SZ.

AJÁNL fajtiszta és legmagasabb csiraképeségű gazdasági-, konyhakerti- és virágmagvakat.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. 8029

Önálló gazdasági népiszkolákat és gazdasági középiskolákat követelünk. A szakoktatás e most hiányzó szerveinek megteremtése nélkül a földreform a hanyatlás útjára veti a mezőgazdasági termelést.

De amennyire szívesen látjuk a közoktatásiügyi minisztert a gazdasági kultúra támogatásában, éppen olyan nyomatékosan hangsúlyozzuk, hogy a mezőgazdasági szakoktatásügynek pedig a földművelésügyi miniszter legyen a gazdája. A gazdasági népiszkolák megszervezése és vezetése is csak a földművelésügyi miniszter feladata lehet. Elég hiba volt, hogy idáig az önálló gazdasági népiszkolákat a közoktatás szervezésébe olvastatták bele és ilyenformán a szakszerű vezetés és ellenőrzés alól elvonták, gazdasági szempontból dilettánsok felügyelete alá. Nem kis mértékben volt oka ez a dilettantizmus annak, hogy a gazdasági népiszkolák általában nem fejlődtek hozzá igazi rendeltetésükhöz.

A törvénynek az önálló gazdasági népiszkolákat is a gazdasági szakoktatás szervezésébe kell utalnia és mint ilyenek, csakis a földművelésügyi miniszter hatásköre alá tartozhatnak.

Reméljük, hogy a nemzetgyűlésen képviselt kiszagdák mind az alsó-, mind a középfokú gazdasági szakoktatás kiépítését egyik legsürgősebb programjuknak fogják ismerni. *By.*

Egyről-másról.

(Tiszántul helyreállítása. — Az árdragítók ellen. — A faluért.)

Tiszántul helyreállítása.

Az ország nehéz helyzetében sok fontos és sürgős feladat vár a kormányra, de valamennyi közül talán a legfontosabb és legsürgősebb Tiszántul talpraállítását, a termelő munka lehetővé tétele. A beérkezett adatok alapján nem tudunk még teljesen tisztá képet alkotni Tiszántul gazdasági helyzetéről, de valószínűleg nem is fog egységes kép kialakulhatni, mert a mezőgazdaság helyzete vidékenként és gazdaságonként nagyon eltérő. Annyi azonban bizonyos, hogy Tiszántul mezőgazdaságát a román megszállás súlyosan megviselte, jelentékenyen megkárosította és így nagyon is rászorul, hogy különleges gondozásban részesüljön.

Csak az a baj, hogy a négyéves háború és az azt követő még súlyosabb események után a gazdálkodás folytatásához s az új berendezkedéshez szükséges anyagoknak és eszközöknek hiányával küzd az egész ország, ezért a kifosztott Tiszántul ellátása rendkívüli nehézségekkel jár. De viszont kétségtelen, hogy mindazt, ami a jelenlegi viszonyok között rendelkezésre áll vagy előteremthető, elsősorban a tiszántuli mezőgazdaság helyreállítására kell fordítani. Az állami segítség és közreműködés a jelenlegi nehéz viszonyok között az ilyen irányú szervezésre, a fennforgó akadályok elhárítására, az igazságos és céltudatos elosztásra szorítkozhat; az államnak anyagi eszközök nem állanak rendelkezésre ahhoz, hogy a magángazdaságokat ért károsodások terhére részben átvállalja, vagy a pótlásuknál érdemleges anyagi könnyítéseket nyújt-

hasson. Ezért minden gazdaságnak elsősorban saját erejére, gondoskodására és ügyességére kell építeni a helyreállítás nehéz munkáját, annál inkább, mert az egyéni kezdeményezés, leleményesség hatósági intézkedésekkel nagyrészt nem is pótolható. Az állami szervek ellenben nagyon sokat tehetnek az egyéni tevékenység irányítására, támogatására és kiegészítésére.

Ennek messzemenő biztosítására meg is van a kormányban a készség és igyekezet s különösen a földművelésügyi minisztérium máris hathatós intézkedéseket tett a bajok megállítására és orvoslására. Hogy a tiszántuli gazdaságok ügyei, panaszai és kérdései egységes irányítás mellett, soronkívül, minél kevesebb aktagyártással legyenek elintézhetők, Rubinek Gyula földművelésügyi miniszter a minisztérium kebelén belül u. n. Tiszántuli Bizottságot létesített. E bizottság elnöke Szonyás Lajos államtitkár, ügyvezető alelnöke Koos Mihály min. tanácsos, tagjai pedig az összes érdekelt osztályok vezetői. A tiszántuligazdáltyeinem foglalkoztatási bizottság elnökéül Kocsis Mihály min. tanácsos, tagjai pedig az összes érdekelt osztályok vezetői. A tiszántuligazdáltyeinem foglalkoztatási bizottság elnökéül Kocsis Mihály min. tanácsos, tagjai pedig az összes érdekelt osztályok vezetői. A tiszántuligazdáltyeinem foglalkoztatási bizottság elnökéül Kocsis Mihály min. tanácsos, tagjai pedig az összes érdekelt osztályok vezetői. A tiszántuligazdáltyeinem foglalkoztatási bizottság elnökéül Kocsis Mihály min. tanácsos, tagjai pedig az összes érdekelt osztályok vezetői.

A helyi szervezés és intézkedés végrehajtásának megkönnyítése és biztosítása végett pedig a földművelésügyi miniszter megerősítette a tiszántuli vármegyei gazdasági felügyelőségeket segítséget küldött avatott munkatársakból, ami bizonyára szintén hasznos eredménnyel fog járni.

Mindezek tulajdonképpen Tiszántul helyreállítása érdekében csak az első lépések, de nagyon fontosak, mert helyes szervezés és megfelelően ki nem épített végrehajtó szervek nélkül a legszebben elgondolt terv is sikertelen maradhat.

Az árdragítók ellen.

Nincsen semmi kifogásunk az ellen, hogy az árdragítókra huszonöt botot verjenek, amint ezt sokan követelik. Az áruk forgatásából szédületes arányokban nyeréskedő uzsora megérett a megtorlásnak még ama brutális eszközeire is, amelyeknek alkalmazása az ujkori jogi felfogással merően ellenk zik. Az agyonanyagotott középösztály és a városi népesség megváltását várja a törvény szigorától, ezért a legkíméletlenebb rendszabályokat is hangos örömszóval üdvözlölné. Világtér sem akarnánk elrontani ezt az örömet, noha belátjuk, hogy a drágaságot a mai elféltelenedett állapotában korántsem olyan egyszerű dolog megrendszabályozni, amint azt sokan hiszik.

Ugyancsak nehéz az igazságnak megfelelően megállapítani magát azt a tény is, hogy mi is az áruuzsora. A határarak egyoldalú megállapítása következtében ugyanis a mezőgazdasági termények árát úgy megkötötték, hogy ma egy hitvány nyakkendőért oda kell adni egy métermázsza buza maximált árát, egy öltözet ruhára pedig tíz hold föld búzatermése rámeleg. Csodá-

latosan megbomlott az arány a kötött és a kötetlen áruk belső értéke és az érték követelhető árak között. S mert az áruk tagadhatlan csereviszonyban vannak, hiszen aki árut ad el, az viszont másféle árut akar, éppen ezért rendkívül bonyolult feladat elé állítja majd a bíróságot a törvény igazságos végrehajtása.

Itt nemcsak a tények, hanem még inkább a céltatok a döntők. Így ha a termelő egy métermázsza nyerterményét csak tíz koronával is drágábban adja a kötött áránál, szorosan véve árdragításban bűnös. De ha ügyelemben vesszük azt a céltatot, hogy a termény árából elkerülhetlenül szükséges meleg harisnyát akart venni, amelynek ára a maximált nyerterményéhez viszonyítva tisztesesen nőtt: így nézve a vásárt, aligha tudnánk rá követ vetni. Vagy ha más esetben a termelőt megrohanják az ügynökök, egymásra licitálják az árut, melyet ugyszólván kieroszakolnak a gazda kezéből: világos, hogy itt a kihágásban az ügynök a főbűnös, aki árdragításra csábított, hogy megindíthassa az uzsora lavináját. Általában más megítélés alá tartozik az áru előállításával hivatásszerűen foglalkozó és más megítélés alá esik az, aki csak azért furakodik a termelő és a fogyasztó közé, hogy a közvetítésből nyeréskedjék. Az igazi árdragító szervezet kétségtelenül a közvetítő kereskedelem.

Nagy hozzáértés és elfogulatlanság kell azonban az esetek igazságos megítéléséhez és éppen ezért főfontosságú kérdés, hogy megtalálják a törvény végrehajtására alkalmas bírói szervezetet. Maga a törvény pedig legyen elcsakíthatatlanul szigorú s menjen el, ha az éhezők örömeiket találják benne, akár a deregis. Noha egyelőre megfogytak az erdőseink, a lánckereskedőkötől nem sajnálnák a mogyorófavesszőt.

A faluért.

A falu akció annyira előrehaladt, hogy a pünkösdi ünnepeken valószínűleg megtarthatják a „Falu” Országos Szövetség alakuló gyűlését. Az előkészítő bizottság Miklós Ödön vezetésével mindent elkövet, hogy a mozgalomnak a magyar társadalom legszélesebb köreit megnyerje. Természetesen a „Falu” Szövetség tőrsztagjai maguk a községek lesznek, mint erkölcsi testületek, amelyek az Országos Szövetségben a gazdasági, társadalmi és művelődési érdekeik gondozására hivatott önkormányzati szervezetet teremtik meg. Központja ennek a Budapestben létesítendő országos szövetség. A községek a vármegyei választmányba, a vármegyek pedig a központi gyűlésekre küldenek képviselőt, ilyenformán a központ a falvak érdekképviseleti orgánuma lesz.

Abba a munkába azonban, amelyet az Országos Szövetség a falvak érdekében fog kifejtetni, bele akarják vonni az egész dolgozó társadalmat. Résztvesznek a központ működésében a miniszteriumok kiküldöttei, továbbá az országos gazdasági, szövetkezeti, kulturális és közigazgatási intézmények és mindazok a magánosok is, akik az országos szövetséget közérdekű feladataiban támogatni kívánják. A vármegyei választmány pedig a községek képviseletén kívül a közigazgatás vezető tisztségűiből, a gazdasági egyesületek, szövetkezetek és egyéb kulturális testületek kiküldötteiből alakul meg. Végül a községekben a tagok a képviselőtestülettel együttesen alakítják meg az intézőbizottságot, amely legutolsó végrehajtó szerve lesz a szövetségnek.

MONORI MAGKERESKEDÉS

BUDAPEST,

IV., KOSSUTH-LAJOS-UTCA 3.

Sürgőnyeim: GRANARIUM BUDAPEST.

TELEFON: 66-54.

Ajánl mindennemű saját tenyésztésű fajtisza, magas csiraképességű, szavatolt minőségű

**GAZDASÁGI, KONYHAKERTI
:: ÉS VIRÁGMAGYAKAT. ::**

Kívánatra kimerítő nagy képes árjegyzékünket minden érdeklődőnek ingyen és bérmentve küldjük. 8308

A szövetség működésének anyagi eszközeit egyelőre tisztán a tagdíjakból és az alapítások kamataiból veszi, utóbb majd jövedelmei közé fognak számítani egyes akcióiból eredő bevételei is. Kezdetben azonban a társadalom áldozatkészségére van utalva s azért a sikernek első feltételét az adja meg, hogy a szövetség tagjai sorába minél számosabban belépjenek. Az erre vonatkozó felhívásokat az előkészítő-bizottság most küldi szét; akik csatlakozni kívánnak a mozgalomhoz, vagy részletesebb felvilágosítást kívánnak szerezni, azoknak az előkészítő bizottság irodája (Budapest, IX., Köztelek-u. 8., II.) készséggel rendelkezésükre áll.

A falu háziipara.

A közelmúlt időben, több mint két hónapot, az oláh iga alól csak éppen most felszabadult Szabolcsban, falun töltöttem s a következőket tapasztaltam.

A megszállásnak és annak dacára, hogy az elmúlt év tavaszán a mezei munkák gondtalan csendje a puskaröpögés és ágyumoraj zajába fulladt, az előrelátó magyar falu már sok kenderet, napraforgót, cukorrépat vetett.

Szeptemberben pedig már a falusi asszonyok, nem egy helyt még az uri házak lakói is, fonták a kenderszálat.

Később pedig a hosszú esteiken előkerült a feledés homályából a fonóka s az oláh megszallás Damokles kardja alatt mégis vig nóta mellett folyt a kalákában való fonás. A világitást pedig a fonókán, de egyébűtt is, adta a jó napraforgó olaja.

Megjegyzem, hogy még intelligens férfire is akadtam, aki napjának minden szabad percét a kerekas rokka mellett töltötte igen szép eredménnyel.

A cukorrépából pedig bizonyos kezdetleges szaturáló eljárással meglehetősen nagy cukortartalmú szirupot főztek, amit azután cukor helyett használtak.

A cukrot pótlandó a méztermelést is kezdték fokozni. Másutt pedig a sonkoly egy részéből ugyancsak egyszerű eljárás mellett sárga viaszgyertyát öntöttek.

Egyes helyeken továbbá már ismét megjelent a juh, ami a kanalizáció folytán különben is megcsappant és kiszáradt legelőkről s a cseh piacokon megállapított rossz gyapjúárak folytán már egy negyedszázaddal ezelőtt ugyszólván kipszult a Tiszavidékről és Nyírségről.

Szöttes, zsák, istráng, kötél már ebben az évben is sok fog a kisgazda portáján készülni, illetve a vidéki kisiparos keze alól kikerülni.

A falusi bognár is elővette már szerszámját s most a gyáripar versenye nem zavarja s így munkája bérét is megkapja, nemcsak löcsőt, rudat, kiséfát, kereket stb., hanem egész szekereket, szánkókat is gyárt, sőt finomabb famunkákat is végez.

Pillanatnyilag nagy hiány van vasrészekben, úgy, hogy az eltörött vastengelyt kell hegeszteni, az elpattant ráfot megnyujtani és úgy összehegeszteni, patkót, szöveget, csavart, szeker-vasalásokat ócskavasból előállítani.

S még egygyel áll nagyon rosszul a falu népe, mert a hozzávalót sem előállítani, sem mással előállítani nem tudja. Ez a csizma.

Pedig tudnunk kell, hogy a csizma a rátarti magyar gazdának nem használati cikke, hanem annál sokkalta több.

Mert az oláh és tót csizma hiányában elvan bocsorban is, a sváb eljár tutyiban vagy klumpában, de a magyar ember nem érzi magát embernek és főleg nem magyarembertnek csizma nélkül, mint ahogy nem huszár a huszár, ha nincs alatta ló.

A falu népe tehát igyekszik magát minden téren a gyáripartól, mondhatjuk a külföldi iparcikkeitől függetleníteni.

Ez az igyekezet ma még rendszertelen s nem is eléggé általános.

Pedig a falu népének a gyáripartól való függetlenítese az országot rengeteg külföldi behozattalól mentené meg, ami valutánk javításának sokkal jobb eszköze volna minden másnál.

Itt tehát a falu népének előbb vázolt tevékenysége nagy állami érdekekbe kapcsolódik, amelyek azt parancsolják, hogy a falu háziiparának propagálására, irányítására, szervezésére és támogatására sürgősen tegyünk valamit.

Erre a célra egy központi szerv létesítendő valamelyik szakminisztérium kebelében, esetleg az eddig tárcanélküli kisgazdaminiszter vagy egy kormánybiztos alatt.

Ennek a központi szervnek a hatásköre alá volna azután sok egyéb, a háziipar fogalma alá nem tartozó feladat is utalandó, amelyről e helyen a keretek szűk volta miatt nem igen értekezhetünk.

Végezetül fel kell azonban vetnem még egy kérdést, vajjon a gyáriparnak a falu életéből minél tökéletesebb kiküszöbölését végeznék tekintségük-e, avagy sem?

Az idegen gyáripar kiküszöbölését igen, de éppen úgy legyen végcélunk a magyar gyáripar megeremése is.

Ez eddig Ausztria fejlettebb gyáripara s eddigi gazdasági berendezkedésünk mellett megerősödni nem tudott, azonban épp a normális gazdasági viszonyok bekövetkeztéig számítható időszak alatt, amíg tehát az idegen áru beözönlése és versenye szünetel és a falu háziipara folytán időnk is van a céltudatos és fokozatos berendezkedésre, a legkedvezőbb körülmények között kelthető életre.

Éveket számíthatunk még erre a periodusra s ez évek alatt, természetesen kitartó és célirányos munkával sok, eddig fel nem tárt vagy ki nem használt szenterületünkből lehet szénbánya és érc vize, sőt földgáz-energia létesíthető. Mert hisz ezek képezik a magyar gyáripar létesítésének alfáját.

És, ha majd a magyar róna ezer finom illata elvegyül a gyárkérmények füstjével, akkor a falu háziiparának is más lesz a feladata, mint a közszükségleti cikkek előállítása és akkor a háziipar átterelhető az iparművészet léleknevelítő és sok élvezetet nyújtó birodalmába.

Barna Bertalan,
min. oszt.-tanácsos.

A cukorrépa-termelés kérdése.

I.

A cukorgyárosok a cukorrépa-termelőknél a cukorrépaszerződésekben a cukorrépaért métermázsánként 60 koronát, szeletet és bizonyos mennyiségű cukrot ajánlottak; a vetéshez szükséges magért pedig kg.-ként 30 K.-t, illetőleg métermázsánként 3000 K.-t kötöttek ki. Arra nézve, hogy a cukorrépaért ajánlott ár elég-e

vagy sem, a termelők megadták a választ. Az ország szempontjából a termelők által kívánt nagyobb ár sem veszteség, mert a cukorrépa ára az országban marad és a nagyobb ár nagyobb termelési kedvre serkent, ami cukor-ellátásunknak legnagyobb biztosítéka.

A cukorrépa-magért a termelőktől kívánt ár azonban mindenképpen sok és pedig nem az összeg nagysága miatt, hanem azért, mert a cukorrépa-mag nagyobb része külföldről jön hozzánk, az érte fizetett összeg tehát külföldre megy, kikerül az országból és így az országnak sok millióra menő veszteséget jelent.

A millióknak külföldre áramlása a cukorrépa-magért régóta folyik és ideje volna ennek már egyszer gátat vetni.

Már két évtized óta szorgalmazom, hogy a cukorrépa-mag-termelési a belföldön felkaroljuk és ne vigyük ki a cukorrépa-magért folyton növekedő számú milliókat a külföldre, mikor mi kaphatnánk szép pénzt a külföldtől ilyen magért. Mindeddig azonban sikertelen volt törekvésem.

Most, hogy itt van a répa-étele ideje, erre a kérdésre újból felhívom a figyelmet, annyival is inkább, mert az utóbbi idők eseményei igazat adtak álláspontra és sok millióval fizetjük meg azt, hogy a háboru alatt teti kezdeményezést nem lehetett dűlőre vinni, vagy legalább a sikerhez közelebb hozni. Amit nem sikerült hivatalos uton, talán sikerül most ezen az uton elérni. A cukorrépa-termelőknél fordul meg, hogy ezt a kérdést saját érdekükben és az ország érdekében most már maguk oldják meg.

Mivel a cukorrépa két éves növény, a cukorrépa-mag-termelés két évre terjed ki; az első évben elvetett mag után csak két évre lehet nyerni magot. A cukorrépa-mag előállítása rendes körülmények között olyan cukorrépa termelésével függ össze, melynek kiváló minőségét kényes kiválasztás által kell biztosítani. Ennek a minőségnek a kérdéséhez, illetőleg kizárólag külföldön való előállításához a gyárosok mindig mereven ragaszkodtak és a cukorrépa-mag beszerzését a legutóbbi időkig maguknak tartották fenn. A gazdák csak a gyárosok által kiadott répa-magot használhatták fel vetésre, melynek beszerzésébe a gazdák nem beleszóltak nem engedtek.

Arra, hogy ez az eljárás minő nagy hátrány egész cukorrépa-termelésünkre és cukor-ellátásunkra, most nem akarok kiterjeszkedni.

A cukorrépa-mag beszerzésének nehézsége és az ár-növekedés már 1916-ban megkezdődött. Előre lehetett látni, hogy a helyzet mindig súlyosabbá fog válni. Már akkor félt volt, hogy beállhat az idő, mikor Németország a cukorrépa-magot vagy nagyon drágán, vagy a répa-mag-beszerzés egyáltalán lehetetlenné válik. Ezek a felismerések vezettek arra a gondolatra, hogy újból lépéseket tegyék a cukorrépa-mag belföldi termelésének szőnyegre hozása érdekében. Az akkori viszonyok között nem láttam más módot a kérdés megoldására, mint átmenetileg termelési kényszert és evvel párhuzamosan végleges megoldás céljából a cukorrépa-mag-termelő érdekeltség szervezését. Az illetékes helyen növénytermelési szűkegyekben fennálló sajátos viszonyok miatt sokáig haboztam az eszme felvetésével.

A cukorrépa-mag-beszerzés terén folyton fokozódó nehézségekről értesülve és a cukorrépa-

ÁLLAMI FELÜGYELET
ALATT ÁLLÓ " " "

Sürgőnyim:
VACCIN Budapest.

Védőoltóanyagok

Rapid szérumok lépfene, sertésorobánc, sercegő üszök, gümőkór stb. ellen.

lépfene, sertésorobánc, sercegő üszök, sertéspestis, sertésvesz, vérhas, fertőző tüdőlob, baromfikolera, mirigykór stb. ellen.

LABORATORIUM

BUDAPEST, IX., LONYAY-UTCA 18/b.

VÉDOOLTÓANYAGOK TERME-
LÉSÉRE RÉSZVÉNYTARSASÁG

Interurban: József 20-14.
Telefon: József 22-58.

Szérumos kombinált oltóanyagok fertőzött állatállományok és gyógyító oltóanyagok be eg állatok kezelésére.

Kívánatra speciális tájoltóanyagok készíttetnek.

mag árában kivitt milliók folyton növekedő összegére gondolva, végre az esetleges visszatartás sem tartható tovább vissza attól, hogy az eszmét megfelelő helyen 1917. év végén felvessem, ahol az megértéssel is találkozott.

A különböző belső és külső akadályokat elhárítva, végre is hosszú huzavona után a kérdés szövegére, illetőleg bizottsági tárgyalás alá került, ahol bizonyos cukorgyári körök erős ellenzésével találkozott. E bizottsági tárgyalások eredménye alapján jelent meg az 1248/1918. M. E. számú rendelet, amelynek értelmében minden olyan cukorrépa-termelő, kinek viszonyai a cukorrépa-termelést egyáltalán megengedték, köteles volt 1918-ban dugványrépát termelni és 1919-ben magot kiültetni, hogy ebben az évben magot nyerjen.

A cukorrépa-termelési rendelet kényszere éppen nem volt szigorú, nem is volt célja merev parancs, mint inkább nyomatékos felhívás a cukorrépa-termelés felkarolására és a magtermelőknek biztosítéknyújtás arra, hogy a termelt cukorrépa-termelést megfelelő áron okvetlenül eladhatják.

A rendelet végtelenül enyhe kezelése és némely cukorgyári érdekeltek hangulatkeltése ellenére mégis jelentékeny terület került cukorrépa-termelés céljából 1918. tavaszán bevetésre. Az azonban, sajnos, ismét adminisztratív módon visszasságoknak eredménye, hogy a rendelet kibocsátását nem követte az a felvilágosító és oktató intézkedés, ami a siker előfeltétele lett volna. A közbejött forradalmi események és irányítás hiánya miatt sok helyen szedetlen maradt a répa. Az 1919. év tavaszán elmaradt a magnak való répa kiültetése is.

A nagy nehézségek árán megindult kezdeményezés részben mesterségesen támasztott okokból nem vezetett kellő sikerre. Az eredmény az volt, hogy megint szaladhattak ki a cukorgyárosok külföldre cukorrépa-termelést és ismét pár millióval szegényebb lehetett az ország, az egyéb hátrányokat — az utolsó percig való bizonytalanság hátrányát — nem is feszegetve. Azt, hogy minő pénzvesztést jelent az országban a külföldi cukorrépa-termelés behozatala, arra csak néhány számmal kívánok rámutatni.

A háború előtt 150.000 ha vetéshez szükséges vetőmag, ha-ként 40 kg.-ot számítva, összesen 60.000 q. A megcsontított Magyarországon cukorrépa-termelést csupán 25.000 ha-nak véve, az erre szükséges 10.000 q a 3000 korona, összesen 30 millió korona. Ezt a kiadást meg lehetett volna menteni, ha a dugványrépa-termelési rendelet végrehajtása megfelelő kezébe kerül.

A legutóbbi németországi események újabb megfontolásra indíthatnak, mert éppen nem bizonyos, hogy a cukorrépa-termelés nem ütközik-e ott újabb nehézségekbe, nem merülnek-e fel olyan körülmények, amelyek a cukorrépa-termelés beszerzését onnan a jövőre még inkább megnehezítik. Ne feledjük azt sem, hogy Kelet-Európa, nevezetesen Oroszország, ahol most és még néhány évig minden belterjes termelés pang, de ahol a cukorrépa-termelés előbb-utóbb megint megindul, szívesen fogják cukorrépa-termelésüket nálunk beszerezni. A cukorrépa-termelés értékesítésnek tehát igen messzemenő lehetőségével számolhatunk.

Az a kérdés: szükséges-e, helyes-e az addigi külföldi cukorrépa-vetőmag gazdálkodást folytatni a jövőre is? Szerény véleményem szerint a válasz csak nemleges lehet. Az a további kérdés:

mitévők legyünk? Erre az a feleletem, vegyük fel a belföldi cukorrépa-termelés fonalát, ahol elejtettük, de folytassuk a változott viszonyoknak megfelelően.

A fentebb hivatkozott 1248/1918. M. E. számú rendelethez részletes utmutatás volt csatolva a cukorrépa-termelésre nézve. Ebből az utmutatásból csak az ezidőszerint legfontosabb részeket fogom kiemelni azoknak a tapasztalatoknak megfelelően, amelyeket néhány olyan dunántúli termelő szerzett, akik a cukorrépa-dugvány-nevelést és a cukorrépa-termelést minden akadály ellenére végrehajtották és most abban a szerencsés helyzetben voltak, hogy magukat és néhány gazdájukat kellő időben jól csirázó répa-maggal elláthatták.

A cukorrépa-termeléshez a dugványrépát már az idén lehet nevelni. Nem szükséges e célra répa-magot külön vetni, hanem a mostani kényszerhelyzetben dugványrépa-neveléshez abból a gyáraknak szánt cukorrépa-termelésből kell megfelelő területet kijelölni, ahol eddig is a legsebb répa termelt és most is a vetés legsebben, legegyszerűbben áll. A dugványrépának kijelölt területen a répa-termelést gondos ápolásban, kapálásban stb. kell részesíteni. A dugványrépa-nevelés csak az egyezésben különbözik, amennyiben ezt a sorokban nem a gyári répa növénytavolságára ritkítjuk, hanem az egyezést kellő gondai úgy végezzük, hogy az egyes növények a sorokban egymástól 10, legfeljebb 15 cm. távolságban hagyassanak. Minél pontosabban történik a dugványrépának szánt répa egyezése, annál kevesebb a gond az egész évben a dugványrépa átválogatásánál. Az ősszel lehetőleg későn, de a korai fagyok beállta előtt kiszedett dugványrépát azonnal át kell válogatni és dugványrépának csak azokat a répákat meghagyni, amelyeknek nagysága 100—150 gr., alakja szép orsódad. A dugványrépát lehetőleg azon a táblán kell máglyába rakni, ahol azokat a répákat magnak elültetjük.

A dugványrépa kiültetése magnerés végett 1921-ben 60×70—50×50 cm. távolságra történik. Azokat a cukorrépa-termelőket, akik a folyó évben a dugványrépa-termelést megkezdik, amennyiben erről értesülést szerzek, a továbbiakra nézve utmutatással készséggel fogom ellátni. Ugyanezt a magyarországi növénytermesztésről is megkaphatják az érdeklődők.

Károly Rezső dr.

(Vége. köv.)

NÖVÉNYNEMESÍTÉS ÉS VETŐMAGTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Grábner Emil.

Husz mázsa buza.

A köznek velek szolgálatot tenni, ha beszámolok arról, hogy miként sikerült gazdaságunkban az utóbbi két évben a buzából nagyobb terméseredményeket elérni. Azért hozom fel az elmúlt két évet, mert műtrágyát nem használtunk, továbbá az egyik év száraz, a másik túlságosan csapadékos volt. Ennek dacára buzatermésünk mégis jobb volt, mint az előző években.

Bizonyos, hogy műtrágyákra még jó ideig nem számíthatunk, azonban ha a termeléshez most is

rendelkezésre álló egyéb követelményeknek eleget teszünk, terméseinkben csökkenés nem fog beállani.

A magyarországi gazdasági akadémia gazdasága hosszabb idő óta több buzafajtával kísérletezett. Ezek közül az utóbbi két évben négy olyan fajtaváltozatot hagytunk meg, melyek legtöbb reményt nyújtottak arra, hogy velük tovább is kísérletezzünk. Területnagyság mindkét évben 12 kat. hold volt, melyen 3—3 kat. holdon Székács-fele 17, magyarországi 18-as, 35-ös és bányai 297-es nemesített buzák foglaltak helyet. Nagyobb terület párhuzamos kísérletre nem állott rendelkezésünkre, mert tábláink a talaj változó összetétele miatt csak ily nagyságúak, már pedig kísérleteknél fontos, hogy a talajok összetétele egy táblán ugyanaz legyen. Bár az altalaj mindenütt kavicsos és ez alól a buzatábla sem volt kivétel, buzát azonban mégis csak ott termelünk, ahol a termőréteg 1—1,3 m. mély humuszduz agyagos, vagy vályogos márga.

Elővetemény, trágyaerő tekintetben szintén egyenlő táblákat választottunk. Mindkét esetben takarmányrépa kapott 180 q istállótrágyát, mely után arpa, lóhere, majd buza következett. Lóheréről két kaszálást vettünk le, úgy, hogy utána augusztus első hetében tarlóhántást, szeptember elején forgatószántást (22—25 cm., fogatos erővel), október elején pedig a vetőszántást adtuk meg. Forgatószántást 1917-ben szárazság idején hantok miatt fogasoltuk, gyűrűshengerzűk és újabb fogasoltuk, 1918-ban csak fogasoltuk. Vetést 4 1/2" sortávolságra október 3—5-ike, illetve 13—15-ike között végeztük, kat. holdanként 95—98 kg. vetőmagot használva el. A vetőszántást fogasoltuk, sima hengerrel és vetés után vetőboronával járattuk meg.

A vetés előtti hengerezésnek jó hasznát láttuk, mert a vetősaruk ily módon mindig egyenletes mélyre tették le a magot s a kisebb-nagyobb rögök miatt nem szórták szét a talaj felületén. Vetésápolás tavasszal, március legvégén, április elején fogasolással állott, közepes fogással. Korábban fogasolni nem tanácsos, mert ezzel a még kellően át nem melegedett talajon inkább a gyomok növekedését mozdítanánk elő. A tavaszi fogasolást sohasem szabad elhagynunk. Régi igazság ez, mégis kevesen követik. Pedig ha a nemesített vetőmagról állítjuk, hogy 2—6 q-val többet terem egy a fogasolt buzáról bátran elmondhatjuk ezt. Magyarázata annyira egyszerű, hogy e cikk keretében fejtegetni nem szükséges.

Az összehasonlított buzák termelési adatait a tuloldalon közölt táblázat mutatja.

A 17. sz. e szerint 1918-ban, száraz időjárás mellett, az összes fajtaánál többet adott, viszont 1919-ben a 18-as és 35-ös adott többet, mindegyik 20 q-n felül. E termésméltóbbat 1919-ben onnan eredhet, mivel később érő féleségek lévén, a csapadékos, hűvösebb időjárás hosszabb tenyészidejűkre kedvezett, úgy hogy nemesak a hármas kalászkák fejlődtek ki nagy mértékben, hanem négyes is elég akad. Igaz, hogy a 17-esnél is tulnyomó volt a hármas kalászkák száma, azonban a június 25., 26-iki 35 mm. csapadék és szél a 17-es sz. tábla szélén lévő buzát, jobban ledöntötte és összekeverte, mely körülmény a terméseredményre sokkal kedvezőlebbül hatott, mint a többinél, mert ezek csak egy irányban dültek meg, de egytálla szilárdabb is a szalmájuk.

Végéredményben azt mondhatjuk, hogy a 17-es számú Székács-buza úgy szárazságban, mint

"Terra" MAGKERESKEDELMI ÉS KIVITELI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
ezelőtt SZEMERE ÉS GYÖRGY

Budapest, V., Balaton-utca 16. szám. Lipót-körut mellett.

Szállít mindennemű gazdaságiéskerti magvakat a legmegízhatóbb minőségben.

KÜLÖNLEGESSÉG: eredeti külföldi BARRES takarmányrépa-mag, EXPRESS májusi koránérő zöldborsó, DIPPE májusi legkorábbi sárgaborsó (zsizsikmentes), RAFFIA.

Telefonszám 34—92 és 32—88.
Sürgőnyeim: „Terramag Budapest”.

8062

1918. év.											
Sorszám	Buza neve	Vetésidő		Érésidő		Termés			Egy ke- rest adott szemet	Szalma- sulya k. h.	Hl- suly kg.
		hó	nap	hó	nap	kereszt	szem	kg.			
				k. h.	Összesen	k. h.	kg.	q			
1.	17. Székács			VII.	3	37	54'36	18'12	48	25	—
2.	18. Magyaróvári			VII.	6	36	52'62	17'54	48	26	—
3.	35. Magyaróvári	okt.	3-5	VII.	8	39	48'81	16'27	42	23	—
4.	297. Bánkúti			VII.	7	34'5	50'04	16'68	48	25'5	—
1919. év.											
1.	17. Székács			VII.	13	55	48'40	16'23	29	—	81
2.	18. Magyaróvári			VII.	16	63	60'27	20'09	31	—	78
3.	35. Magyaróvári	okt.	13-15	VII.	19	61	61'69	20'56	83	—	78
4.	297. Bánkúti			VII.	17	58	48'69	16'13	27	—	79

Szemtermés-összehasonlítás.

Buza neve	Termés kat. holdanként		Különbözet q	
	1918. q	1919. q	1918.	1919.
	17. Székács	18'12	16'23	+ 1'89
18. Magyaróvári	17'54	20'09	- 2'55	+ 2'55
35. Magyaróvári	16'27	20'56	- 4'29	+ 4'29
297. Bánkúti	16'68	16'13	+ 0'55	- 0'55

csapadékos években biztos termést ad, míg a 18., 35-ös csak ott és akkor sikerül jobban, ha az időjárás csapadékos nem szenved hiányt. Ezidén a 17., 18. és 35-ös buzákkal ismét folytatjuk a kísérleteket 12, illetve 4-4 kat. holdon, míg a 297. termelésével felhagytunk.

Hogy az időjárást, főképp a csapadékmennyiséget, mint a termelés fontos tényezőjét lássuk, a kétévi tenyésződés eső mennyiség eloszlását az alábbi táblázatban tüntetjük fel:

	1917-1918.	Csapa- dékos napok száma	1918-1919.	Csapa- dékos napok száma
Julius hóban	36'1	7	63'2	14
Augusztus	13'2	5	142'3	13
Szeptember	7'8	2	55'4	10
Október	57'4	17	84'4	14
November	50'9	8	26'9	8
December	49'6	12	109'1	17
Január	11'9	6	73'4	16
Február	27'9	8	33'2	9
Március	8'0	6	36'3	10
Április	50'3	12	60'5	16
Május	31'0	9	95'4	14
Június	66'2	13	54'8	8
Összesen	410'3	105	834'9	149

A csapadék tehát 1917-1918-ban csak fele volt, mint 1918-1919-ben. A terméseredmény pedig közel egyenlő, miből kitűnik, hogy a gabonatermeléshez, ha a csapadékeloszlás jó, aránylag kevés esőmennyiség elegendő, csak hogy ez esetben a talajelőkészítésnél és vetésápolásnál feltétlenül szem előtt kell tartani azokat a műveleteket (különösen boronálást), melyekkel a talaj vízkészletét a talaj beáradása és a tápanyagok oldása végett megőrizzük, különben 400 mm. csapadék mellett az ismertetett eredményeket nem érhetjük el.

Husz mássa termésünk buzából*) már hosszabb idő óta nem volt, míg árpából több ízben is, még pedig egy a „Hanna”, mint az „illmici” árpából. Magasabb termések elérésére való törekvés a jövőben még inkább kell, hogy sarkaljon bennünket, mint eddig. Célnk legyen minél kisebb területen, minél többet termelni, hogy ne csak hazai szükségletünket fedezzük, hanem kivitelre is termeljünk. Háboru előtt például az 1912-13-ik évben csak buzából 9 millió q kivitelünk volt s ha most az ország buzaterületének feléből csak 4 millió q-t tudnánk is kivinni, már igen sokat lendítenénk pénzügyi viszonyainkon. Hiszen ma a nyugati államokban 100 frankon áll 1 q buza és ez a mi pénzünkben kifejezve q-kint 1,400 koronát, azaz összesen 5,600 millió koronát jelent.

A sikeres termelésnek legfőbb alapfeltétele, hogy a talajokat minél gyakoribb trágyázással jó erőbe hozzuk, a növények alá megfelelő talajelőkészítést adjunk, a vetési időt későre ne hagyjuk, feltétlenül nemesített vetőmagvakat használjunk és a vetések ápolását el ne mulasszuk.

A tanult gazdák mindezt jól tudják, de sokan még sem járnak így el, a kisebb, nem képzett birtokosok nagy része még a buzaesavazást sem tartja szükségesnek, annál kevésbé a többi. Vetnek, szántanak gondolkodás nélkül, de úgy is aratnak. Nem esoda, ha országos átlagunk,

*) A Székács 17. és a magyaróvári 18., valamint 35. számú nemesített buzafajták után a magyaróvári főhercegi uradalomnak is volt egyes jobb táblák kat. holdanként ismételtén 20, sőt 21 q. buzatermése. Ez bizonyítja, hogy a nemesített buzafajtákkal nagyon jelentékeny mértékben fokozhatjuk buzatermésünket, ha jól megválasztjuk az adott termelési viszonyainknak megfelelő fajtát és azt jó elővetemény után, jó trágyaerjű földben, kifogástalanul termeljük. Ezek a termések már megközelítik a németországi jobb termésátlagokat, de növénynemesítőinknek lesznek az eddig forgalomba bocsátottaknál is jobb buzafajták is. Kovatvezető.

egy-két keleti államot kivéve, leggyengébb egész Európában. Buzáink átlagtermését igen sokszor az üszög rontja le. És szinte bámulatos az a közöny, amivel a gazdák nagy részénél e téren találkozunk. Egyáltalában nem törekszenek arra, hogy rézgáliccal, vagy formalinnal védekezzenek az üszög ellen, ők mészvízzel tudalekoskodnak és nyugtatják meg lelkiismeretüket. Vajjon nem lehetne ezen segíteni?

Ezért jó lesz a földreformnál vigyázni arra, hogy ne csak földet, hanem gazdasági tudást is adjunk az új gazdáknak, mert csak így értik át jövő hivatásukat önmagukkal, utódjaikkal és hazájukkal szemben s csak így lesznek képesek a régi birtokosok helyén eddiginél nagyobb termést előállítani.

(Magyaróvár.)

Világhy Károly
gazd. akad. s. tanár.

Uj rendeletek.

(A külföldről behozott só ára. — A kisüstön való pálinkafőzés átalányozása. — A fűszerpaprika újabb árszabása. — A hadikávé határárszabása. — Az országos betegápolási pótló külön kezelésének megszüntetése. — A balaszi jogok hasznosbérlete. — A melász felhasználása és árszabása. — A vízmentes ponyvák kölcsönadása.)

A külföldről behozott só ára.

A múlt hó 19-iki 2041. M. E. számú kormányrendelet a f. évi február hó 1-i 384. M. E. számú, az étkeszi só árat kilogrammonként 6 koronában megszabó kormányrendeletet akként egészíti ki, hogy a vámvonalon át behozott annak a sónak árat, amelyet nem a Sóelosztó-Bizottság kiutalt készletekből s nem az általa megállapított fejadag szerint adnak ki a fogyasztóknak, a törvényhatóság első tisztviselője, illetve Budapesten a főváros tanácsa a 384. M. E. számú kormányrendeletben megszabott határárnál nagyobb összegben megállapíthatja az illetékes árvizsgáló bizottság meghatalmazásával, feltéve, hogy a határárnál nagyobb árszabást az igazolt beszerzési költségek, a kiszabott és befizetett vám- és engedélyilleték és a szokásos kereskedői hasznos szükségessé, illetve indokoltá teszik.

A kisüstön való pálinkafőzés átalányozása

A múlt hó 19-iki 2270. M. E. számú kormányrendelet visszamenőleg 1918. évi december 2-től, illetve 1919. március hó 1-től számítható hatálytalanná f. évi május hó 31-ig bezárólag érvényben tartja a pálinkafőzőkészületek napi termelőképessége szerint való átalányozás mérvének felemelése tárgyában 1918-ban kiadott 5744. M. E. számú kormányrendelet s az ezt kiegészítő 1917. évi 1445. M. E. számú kormányrendelet rendelkezéseit. Eszerint a pénzügyminiszter a kisüst literekben kifejezett töltési képességének tizenkétszeres, tizenhatszoros, illetve huszszoros mennyiségét veheti a megadottatás alapjául, a cefremennyiség pedig a töltési képesség negyvenszerese alapján vehető számításba.

A hadikávé határárszabása.

Az Országos Központi Árvizsgáló Bizottság elnökének m. hó 23-iki 4080. számú rendelete értelmében a hadikávé új határára:

- a) gyári ár, csomagolva, kg.-ként ... 18— K.
- b) nagykereskedői ár, csomagolva, kg.-ként ... 19'50 .
- c) kiskereskedői ár, csomagolva, kg.-ként ... 22— K.

Az országos betegápolási pótló külön kezelésének megszüntetése.

A pénzügyminiszter m. hó 25-iki 8730. számú rendelete az adókezelés egyszerűsítése céljából megszünteti f. évi január hó 1-től kezdődőleg az országos betegápolási pótló külön való kezelését és elrendeli annak a sommásan könyvelendő egyenes állami adókkal együttesen való előírását, kivetését, naplózását és könyvelését.

MAYER, HENRIK és TÁRSA VETŐMAGNAGYKERESKEDÉSE
Budapest, V., Akadémia-u. 8.

Sürgöny cím: **VETŐMAG BUDAPEST**

AJÁNL fajtiszta és legmagasabb csiraképeségű gazdasági magvakat, államilag lóhere- és lucernamagot, elsőrendű cukorrépmagot, eredeti németországi takarmányrépmagot stb. ólomzárolt

Telefon: **165-62**
7801

A fűszerpaprika újabb árszabása.

A földművelésügyi miniszter múlt hó 21-iki 91.500. számú rendelete a magyar közlekedési miniszterrel egyetértőleg a fűszerpaprika árát az eddigi árszabás hatályon kívül helyezésével a következőképpen szabja meg:

	Beváltási ár	Nagy-kereskedői ár	Kis-kereskedői ár	Fogyasztási ár
kilogrammonként koronában				
Édes nemes paprika	68.—	76.—	80.—	84.—
Féltédes gulyás-paprika	60.—	68.—	72.—	76.—
Rózsapaprika	56.—	64.—	68.—	72.—
Erős paprika	44.—	52.—	56.—	60.—
Kereskedelmi paprika	26.—	34.—	38.—	42.—

Ez áraknak megfelelően a légszáraz elsőrendű csöves (fűszeres) paprika termelői ára kilogrammonként 30 korona. A termelő (készletbirtokos) tartozik csöves paprikakészletét a termelő ár fejében a helybeli beváltó raktárba vagy a legközelebbi vasúti állomásra saját költségén elszállítani. A tiszta súlyra értendő beváltási ár fejében pedig köteles a feldolgozó az őrési tanúsítványban megjelölt malomban megőrölt és a vegyvizsgáló állomás által minősített paprikakészletét a Gyógyóvénny- és Paprikakirendeltség kalocsai vagy szegedi telepének raktárába saját költségén beszállítani. A kivitelre kerülő paprika árát esetről-esetre a Gyógyóvénny- és Paprikakirendeltség állapítja meg.

A halászlé jogok hasznosítása.

A m. hó 24-iki 2318. M. E. számú kormányrendelet értelmében a hasznosítandó az 1918. december hó 31-ike előtti hasznosítandó adókat halászlé jogra nézve a hasznosítandó emelését a földhasznosítók felemelését megengedő f. évi február 8-iki 820. M. E. számú kormányrendelet értelmében alakuló vegyes bíróságnál f. évi május hó 15-ig bezárólag írásban előterjesztendő kérvénnyel kérheti, ha a hasznosítandó szerződésben megállapított hasznosítandó a változott viszonyokhoz képest aránytalanul kicsiny és a hasznosítandó a rendes polgári hasznosítandó magasabb jövedelemhez juttatja a hasznosítandó rovására. A f. évi május 15-iki határidő elmulasztása esetén igazolási kérelemmel nemcsak helye; a vegyes bíróság a halászlé jog hasznosítandó csak az 1919/20. hasznosítandó évre emelheti fel, ha pedig a hasznosítandó év kezdetére nézve a felek között nincs megállapodás, az a naptári évvel egybeesőnek tekintendő s ez esetben a vegyes bíróság a halászlé jog hasznosítandó csak az 1920. naptári évre vonatkozólag emelheti fel. Felelővellet esetén az eljárásra és döntésre hivatott vegyes tanács két szakértő tagja közül az egyiket a földművelésügyi miniszter saját szakközvegyei közül, a másikat pedig a halászlé szakértők sorából az Országos Halászlé Egyesület jelöli ki. Egyébként a halászlé hasznosítandó emelése tárgyában előterjesztendő kérelmekre nézve a 820. M. E. számú rendeletben foglaltak alkalmazandók.

A melasz felhasználása és árszabása.

A március hó 27-iki 10.594. számú pénzügyminiszeri rendelet az 1919/20. termelési évben előállított cukorszörp felhasználása és árszabása tekintetében a következőket rendel: Az idei egész melasztermés — a termelői járandóságok levonásával — az élesztőgyártás céljára tartandó fenn. A termelők által igénybe nem vett melasztermés csak élesztőgyártásra fordítható. Az élesztőipar szükségletének fedezése után esetleg fennmaradó melaszterményiségeket a pénzügyminiszter az ipari szeszgyárak részben pedig gyógyszerkészítés, ruggyantagártás stb. céljára engedheti át. Az élesztőgyártásra fenntartott melaszt a Korpaközpont beszáítja a Cukorközponttal egyetértőleg az Élesztőipari Bizottság rendelkezésére s azt az a bizottság osztja szét az egyes élesztőgyárak között. Egyéb ipari célra is a korpaközpont utal ki — ez esetben a pénzügyminiszter külön rendelkezései alapján — melaszt. Az élesztőgyártásra kiutalt melasz métermérszám-kénti árát a pénzügyminiszter 100 koronában szabta meg, az egyéb ipari célokra esetleg kiutalandó melasz térítési árát a pénzügyminiszter esetről-esetre fogja megszabni. A melasz minőségére nézve továbbra is az 1918. évi 3139. M. E. számú kormányrendelet 4. §-ához tartozó minőségi táblázatban előírtak maradnak irányadók.

A vizmentes ponyvák kölesöndija.

Az Országos Központi Árvizsgáló Bizottság elnökének március 27-iki 4210. számú rendelete szerint egy négyzetméter len, kender vagy más nemes anyagból készült vizmentes kölesöndija kölesöndija naponként 8 fillér, tájékoztató ára pedig 80 korona. Elvesztett vagy vissza-

nem szolgáltatott ponyváért a kölesöndívő négyzetméterenként 140 koronát, a külföldre kölesöndívő ponyváért 200 koronát köteles térítésül (védelmi ár) fizetni. Ebből a tájékoztató árnak megfelelő összeg a ponyvakölesöndívő illeti, az ezt meghaladó összeget pedig a Zsákbizottság (IV., Páris-u. 2.) alakítvány gyűjti. A ponyvakölesöndívő a ponyva kölesöndívő alkalmával kívánhatja a ponyva elvesztése esetén megállapított összegnek biztosítékként letétbe való helyezését s a védelmi és tájékoztató ár közti különbözetét (60, illetve 120 korona) köteles a zsákbizottságnak befizetni, még pedig vagontakarás céljára kölesöndívő adott ponyvák után a kölesöndívőstől számított két hónap, egyébként legfeljebb hat hónap elteltével. Ha a kölesöndívő a ponyvát visszaadja és a zsákbizottság felülvizsgálva számláját, kiegyenlíti, a letett biztosítékot visszakapja, egyébként a biztosíték odavész.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: Fabricius Endre.

A Borsodmegyei Gazdasági Egyesület ig. választmánya f. évi március hó 6-án Miskolcon gyűlést tartott, melyen elfogadta az egyesület 1920. évi költségeloirányzatát, mely 56.944 K. bevétellel szemben 56.827 K. kiadást tüntet föl. Az egyesület felszólalói falkolortjéből eladásra kerülő fak árát megállapította, ugyszintén ezen árakból a tagoknak adott kedvezményt is. Elhatározta a választmány, hogy a földbirtok-reform tárgyában a földm. miniszterhez felterjesztést intéz s kéri fogja, hogy a javaslatot a tárgyalás előtt a gazdasági érdekképviseleti szervekkel véleményadást végett közölje. A hadirokkantoknak földdel való ellátása ügyében a vármegye birtokosai között a mozgalmat megindítja, hogy azok részes vagy bérelt földhöz juthassanak és saját szükségleteikre termelhesenek. Végül elhatározta, hogy a dohány és cukorrépa fokozottabb mérvben való termelésére a gazdák figyelmét a legszélesebb körben fel fogja hívni.

A Vas megyei Gazdasági Egyesület f. évi február hó 28-án tartotta közgyűlését Maróthy László dr. elnök elnöklésével. Az egyesület 1919. évi működéséről szóló jelentést Masát Ernő igazgató-titkár terjesztette elő és javasolta, hogy küldjön ki a közgyűlés egy bizottságot azzal a megbizatással, hogy egy részletesen kidolgozzon, kész javaslatot terjesszen a legközelebbi összehívandó igazgatóválasztmányi ülés elé a „Vas megyei Mezőgazdák Szövetkezetének” megalkotását illetően. Igazgató-titkár javaslatát az összes jelenlévő tagok nagy tetszéssel fogadták és többek hozzászólása után egyhangú határozatként kimondta a közgyűlés, hogy a javaslatba hozott szövetkezet megalkotását a szükségnek tartja s egyben megbizta és felhatalmazza az elnökséget, hogy ezirányban szükséges lépéseket sürögösen tegye meg. Jóváhagyólag tudomásul vette a közgyűlés a számvizsgáló-bizottság jelentését, valamint az előterjesztett 1920. évi költségeloirányzatot is és egyhangúlag elfogadta az igazgató-választmány ama javaslatát, hogy az általános drágaságra való tekintettel az alapító tagsági díj 240 koronáról 600 koronára, a rendes tagsági díj évi 10 koronáról 30 koronára, a párioló tagsági díj pedig évi 5 koronáról 10 koronára emeltesse fel. A megüresedett három igazgatóválasztmányi tisztségre Bernrieder János, Szegedy Gina és Tuboly Lajos választott meg egyhangúlag. Végül elnök a cukorrépa-termelés közgazdasági jelentőségét fejtegetve, buzdította a tagokat, hogy minél nagyobb területen termeljék cukorrépat.

A Veszprémmegyei Gazdasági Egyesület március hó 9-én igazgató-választmányi gyűlést tartott Magyar Károly dr. elnöklésével. Feliratot intézett a választmány a földművelésügyi miniszterhez, hogy ha megalakulnak a kerületi mezőgazdasági kamarák, egyik kamarai székhelyet Veszprém városba helyezze. Ezután elhatározta, hogy sürögös felterjesztést intéz a kormányhoz, hogy a falusi kovácsoknak sürögösen utaljon ki Kovácsszentet, mert azok szén hiányában üzemüket a legtöbb helyen kénytelenek voltak beszüntetni, kéri még aziránt is a kormányt, hogy a motoros szántókhoz és csépléshez szükséges benzintől idejében gondoskodjék. Kivánatosnak tartja a választmány, hogy ha a kormány a földbirtok-reform-tervezetet elkészítette, mielőtt a nemzetgyűlés azt tárgyalás alá venne, a tervezet véleményezését végezt a vármegyei gazdasági egyesületekhez is megküldessék. A Falusi Otthonvédő és Népjóléti Országos Szövetség részére a legkészségebb támogatását ajánlotta föl. Mozgalmat indított az egyesület a cukorrépa-termesztés fokozása érdekében.

Az állatszükséglet fedezése.

Napról-napra terjed a hire annak, hogy a kormány legközelebb elrendeli a szarvasmarha-rekquirálást, vagy pedig ahhoz hasonló célzatu intézkedést tesz. Okulva azon, hogy a háboru utolsó évében, ugy gondolom 1918-ban, elrendelt ugynevezett kényszerfelajánlás nagyon sok igazságtalanságot okozott, kivánatos, hogy — amennyiben más eszközök segélyével célt érni nem lehetne a rekquirálás elkerülhetetlen — erre nézve olyan megoldás találtassék, hogy a közérdek szem előtt tartása mellett egyrészt a termelésben nagy zökkenés be ne következzen, másrészt az egyes gazdálkodót helyrehozhatlan károsodástól, esetleg a teljes tönkremenéstől megóvja. Bár tudom, hogy a földművelésügyi miniszteri székben ma olyan férfi ül, akinek multja és szakképzettsége a legnagyobb biztosíték arra, hogy ezt a kérdést a gazdatársadalom megnyugtatóval fogják elintézni, de vannak talán olyan körülmények, amelyeket felülről nehezebben látni meg és a gyakorlati gazda könnyebben megfigyel.

Mindenekelőtt leszögezem azt a tényt, hogy habár egy hosszú háboruban, két forradalomban agyonrekvirált és agyonarcolt, kifosztott gazdatársadalmunk megborad minden rekquirálástól, ennek dacára ma — amikor szerencsétlen hazánk romokban hever — minden gondolkodó magyar gazdának tudatában kell lenni annak, hogy országunk talpraállítása érdekében a teherviselésnek a legvégső határáig kell elmenni. Ebből kifolyólag el kell ismerni, hogy a városok élelmezése és egyéb itt nem részletezhető fontos érdekek szolgálata érdekében a kormánynak módot kell találni arra, hogy a szükséges husmennység elfogadható áron rendelkezésére álljon. Indokoltá teszi ezt különösen az is, hogy a gazda ma, pénzünk nagy értékesökkenése folytán, nem ad el állatot.

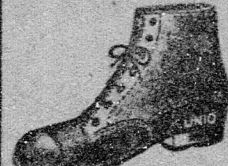
A legutolsó kényszerfelajánlás ugy történt, hogy a szarvasmarhalétszám után kivettek egy bizonyos %-ot, egy-egy községre meghatározott darabszámot. A község előljárósága ennek a kirótt kontingensnek a beszolgáltatását teljes diktatori hatalommal, megfélembizhetetlen fórum-

Uraknak, Földbirtokosok, Szövetkezetek figyelmébe!

Ha elegáns és tartós férfi- és női cipőre, ha erős munkásbakancsokra, erős női cipőkre tehénbőről és boxból, avagy erős, jó fiu- és gyermekcipőkre van szüksége, kérjen árjegyzéket az évek óta legmegbízhatóbbnak elismert

Müller L. K. és Társa cipőnagykereskedőtől, Budapest, IV., Károly-körút 4. sz. (Kossuth Lajos-utca sarkán.)

Uraknak és Szövetkezetek szállítói! 8261

EDÉSE
a-u. 8.
Telefon:
65-62
7901

ként az egyes állattartó gazdák között rendeltileg kivette. Hogy ez anyagilag milyen igazságtalan volt, elég rámutatnom arra, hogy mivel a megtérítési összeg és a forgalmi érték között óriási különbség volt, egyesek vagyonuknak 10—15%-át adták le, mások pedig csak néhány század %-ot és voltak, akik semmit. Néhány község megtette azt, hogy ennek ellensúlyozására az állattartó gazdák közösen megvették vásáron a beadandó kontingenst, vagy pedig a beadott szarvasmarha után származó veszteséget állataik arányában közösen viselték.

De a másik, sokkal nagyobb jelentőségű igazságtalansága és helytelensége ennek a rendszernek abban rejlett, hogy akinek a mezőgazdasági művelésre szánt földterületéhez viszonyítva bármely okból kevés szarvasmarhája volt, az éppoly leadta a reá kirótt százalékos mennyiséget, mint az, kinek földterületéhez viszonyítva feleslege is van és nem is a közfogyasztásra szánt javak előállítására, szóval termelésre tartja a szarvasmarhát, hanem az a devalváció elől menekülni akaró tőkéjének elhelyezésére szolgál.

Mint hogy ezek a viszonyok ma még fokozottabb mértékben megvannak, igénytelen nézetem szerint a következő eljárás volna szükséges:

A kormány a gabonarekvírállás mintájára hivatalos szervei útján a legsürgősebben megállapíttatná, hogy az egyes állattartóknak a mezőgazdasági használatra rendelt földterületeiket (azok tagozottságát, talajminőségét, az éghajlati viszonyokat stb.) tekintetbevéve mennyi a talajerő fenntartása céljából nélkülözhetetlen legkisebb használati létszáma. Ez a minimális létszám feltétlenül mentesítendő mindenféle rekvírállás alól. Ami ezen felül van, veendő csak a közszükségleti célokra való igénybevételnél számításba. A feltétlenül szükséges létszám erejéig, ha ebben hiány mutatkozik, módot kellene a gazdának adni, hogy vásárlási igazolvány alapján állatokat beszerezhesen, viszont azon felül levő állatjait magánembernek csak akkor adhassa el, ha a közszükséglet — beleértve a kizsákmányolt vidékek marhaállományának legszükségesebb pótlását — biztosítva van. A nélkülözhetetlen létszámon felül maradó állatokat azután a közszükséglet parancsának mértéke szerint venné a kormány igénybe százalékos kivétel útján, mely, nézetem szerint, még ha a 100%-ot is eléri (ami bizonyára nem következik be), nem tehet a termelőnek és a magánembernek viszonylag annyi kárt, mint hogyha a gazda szükségletét nem tekintve, csak a meglévő állatlétszám után vetik ki a beszovaltandó százalékokat.

A feltétlenül szükséges állatlétszám nagy-ságának megállapítása okvetlenül szakember dolga és ebbe a munkába be kellene vonni a gazdasági érdekképviseleteket is. Itt természetesen tekintetbe kell venni bizonyos szociális szempontokat is, mert attól a szegény földnélküli zsellérembertől egyetlen tehenét elvenni nem lehet, de ebben is határ tartandó, mert az megint nem indokolt, hogy valaki csupán más árkain, vagy tilosában 3—4 fejős tehenet tartson.

Röviden összefoglalva, a fő elv, hogy a talaj megmunkálására és a talajerő fenntartására okvetlenül szükséges minimális szarvasmarhalétszám a rekvírállás alól feltétlenül mentesítendő. Technikai keresztülvitele sem ütközhetik nagyobb akadályokba; szakemberek néhány napon belül elvégezhetik minden faluban a nélkülözhetetlen állatlétszám megállapítását.

A szükséges marhaállomány létszámának megállapítása természetesen az általános üzemi elvek szerint történnék és különbséget kellene tenni törpe-, kis-, közép- és nagygazdaság között.

Tudom, hogy sok gazdátársam idegenkedik ettől, tudom, hogy a marhakereskedelmet megbénítaná, de azt hiszem, hogy ha szükség van a rekvírállásra, ez mégis igazságosabb mód s a közérdeknek is jobban megfelel, mint a régi.

Ami a közcélra igénybevett szarvasmarhák térítési ára és forgalmi értéke között mutatkozó különbség folytán a tulajdonost ért kárt illeti, erre nézve legegyszerűbbnek tartanám szövetkezeti uton a tehernek aránylagos szétosztását, de itt is figyelembe véve azt, hogy akinek a szükségletén felül van marhaállománya, az a kártérítésben is nagyobb skála szerint fizessen, mint akitől azért nem rekvírálltak, mert még a szükséges marhaállománya sincs meg.

Hirtelen és vázlatosan vettem csak papírra a gondolatokat, amelyeknek egyedüli célja az, hogy az ország és különösen gazdátársaim érdekeit szolgáljam.*

(Juliamajor, Gyömöre.)

Szalay István
földbirtokos.

Esterházy Miklós herceg

(1869—1920.)

Mélyes megilletődéssel fogadta a magyar gazdátársadalom Esterházy Miklós herceg hirtelen bekövetkezett halálának híreit. Magyarország legnagyobb földesura, a „dolgozó herceg”, miként az őt szerető földművesek nevezték, életének delén, ötven éves korában, agy-érrepedés következtében, rövid szenvedés után meghalt április 5-én Eszterházában.

Mint gazda, a jó földbirtokos mintája volt. Politikával nem foglalkozott, de annál több gondot fordított uradalmainak okszerű kezelésére, jó példát mutatva gazdátársainak a birtok okszerű vezetésében.

A szerényen munkálkodó hercegnek aranyos jó szíve volt. A „Köztelek” lapjain is többször irtunk Esterházy Miklós hőkezűségéről, nemes emberszeretetről. Legutóbb, 1918-ban adtuk hírül, hogy Esterházy Miklós herceg meg sem várva, amíg az állam által vezetett földosztás megkezdődhetik, máris megkezdte a birtokában levő szántóföldek parcellázását az érdekelt községek lakosaival való egyetértésben.*

A rokkantak földhöz juttatásáról még csak beszélték, amikor Esterházy Miklós herceg 3—400 rokkant családjának házat, telket adott és ellátta őket a szükséges felszerelésekkel. Esterházy Miklós herceg a tettek embere volt. A vén kaszás a munka mellől ragadta el, fájdalomra az istápoltak ezreinek, mély-séges gyászára a magyar gazdátársadalomnak.

* Minden megjegyzés nélkül közöljük ezeket az érdekes és figyelemreméltó sorokat, amelyeknek irányával és alapgondolatával teljesen egyetértünk. A részletkérdések helyes megoldása azonban fölülte nehéz, ha minden fontos szempontot egyenlően ki akarunk elégiteni. Amennyiben a kérdés továbbra is napirenden marad, még részletesen visszatérünk a tárgyra és most csak azt emeljük ki, hogy a helyes megoldást nagyon megnehezíti a jelenlegi helyzet, amidőn nemcsak a legsürgősebb husszükségletnek, hanem a kifosztott vidékek állathianyának fedezéséről is van szó a háború, a forradalmak és egyéb káros befolyások által megviselt állatlétszám mellett.

Szerk.

Gazdátársadalmi téren is buzgó működést fejtett ki, de nem törekedett soha előtérbe. Az OMGE-ben, mint alapító, tagja volt az egyesületi választmányának és a közgazdasági szakosztálynak. Tizenkét éve elnöke a Mezőgazdák Szövetkezetének, ahol jelentős része volt a nagyra hivatott szövetkezet felvirágoztatásában. Igazgatósi tagja volt a Hangyának, a Gazdák Biztosító Szövetkezetének. Alelnöke volt a Magyar Vöröskereszt Egyesületnek s mint ilyen is, nagy áldozatkészséggel járult hozzá a jótékony munkához.

Esterházy Miklós herceg 1869-ben született Lékán (Vas m.). Tanulmányait Sopronban a bencéseknel végezte. Jogot a budapesti és külföldi egyetemeken hallgatott. Gazdasági akadémiai oklevelet Magyaróváron nyert. Kora fiatalságától kezdve a komoly és mély tudásra törekedett, amelyet külföldi tanulmányaival tetőzött be. Mint ifju fogott hozzá hazánk legnagyobb hitbizományának rendezéséhez. Szakértő tudásával, kitartó buzgalommal sikerült gazdaságait a lehető legmagasabb művelési fokra emelni. A birtokrendezések alatt a terményértékesítés, a gazdasági szükségletek beszerzése foglalkoztatta, ezen a nyomon rátért a szövetkezeti eszme terjesztésére és felkarolására. A magyar szövetkezeti ügy Esterházy Miklós hercegen nem beszélő apostolra talált, hanem olyan mesterére, aki megfogta és megcsinálta mindazt, amit beszélni szoktak.

Szövetkezeti intézményeink örömmel fogadták a tetterős főurat. Rendre választották be igazgatósaikba. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezte pedig 12 év előtt elnökének nyerte meg Esterházy Miklós herceget, hol ezidőtől kezdve személyesen vezette az igazgatóságnak majdnem minden gyűlését s csak akkor maradt el, ha halaszthatatlan gazdasági ügyei szólították. Állandóan jóakarója volt a vezetés alatt álló tisztviselőknél. A szövetkezet vezetőkarával pedig a legtöbbször egyetértésben dolgozott, mindenkor nagy szaktudásáról és gyakorlati érzékről tanuskodtak elnöki elhatározásai.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület működését is állandóan figyelemmel kísérte s valamennyi fontosabb, országos érdekű tárgyalásra szakított időt.

Az utolsó évek forradalmi izgalmai megviselték idegzetét, megrongálták egészségét, mert bizony ő nem ment ki se a forradalom előtt, se azután üdülni a külföldi virányaira. Itt maradt az Istenbe vetett hit paizsa alatt. A kommun bukása után azonnal munkába fogott. Rendezte feldult birtokait, ápolta szövetkezeit.

Esterházy Miklós herceg életével megmutatta, hogy a nagy vagyon, az ország legkiterjedtebb földbirtoka, sokkal több gondot ad, mint azt gondolnák és annak fenntartása, rendes kezelése egy egész ember erejét igényli.

Horthy Miklós kormányzó a következő részvétiratot intézte az elhunyt fiához, Pál herceghoz:

„Mély sajnálattal értesültem Hercegséged atyjának elhunytáról, kiben a közelet és a társadalom kimagasló egyéniséget veszt. Fogadja Nagyméltóságod e súlyos csapás alkalmából benső részvétem kifejezését. Horthy.”

Esterházy Miklós herceg porait április 8-án, csütörtökön, szentelték be Sopronban, ahonnan Eszterházára szállították és 10-én, szombaton, helyezték örök nyugalomra. A temetésen hazánk

WOHANKA ÉS TÁRSA UTÓDA R.-T. Budapest, V., Vilmos-császár-ut 76. sz.

GÉPOSTÁLY: Nyersolajmotorok • Vetőgépek • Boronák • Konkolyozók
Szecskaavágók • Kukoricamorzsolók • Gazdasági malmok

Teljes malomberendezések és egyes malomgépek azonnal raktárról szállíthatók.

8221

gazdatársadalmi testületei, szövetségi központjai küldöttségileg vettek részt. Az OMGE küldöttei a kegyelet jeléül koszorút helyeztek ravatalára.

A boldogult emlékét a „Magyar Mezőgazdák Szövetsége” felmüllő alapítvánnyal örökölte meg, melynek kamataiból a szövetséget üdülésre, ápolásra szoruló szegénysorsú tagjai nyerne segíty.

VEGYESEK

Üdvözlés Tiszántúlról.

Debrecennek a román megszállástól való felszabadulása után Biró Pál kedves, meleghangú levelében üdvözölte a „Köztelek” lapot. Levelét, melyben a hazafias érzés heve és a jobb jövő reménye lüktet, alábbiakban e helyen is közöljük:

„Hogy az oláh banda csaknem egy évig tartó megszállása alól felszabadulva, ismét összekötődhetünk azon hozzánk tartozóinkkal, kikkel szellemiekben s lelkiükben egybefüvve voltunk, jóleső érzést szült bennem, amint az annyira várt, annyira óhajtott *Köztelek* f. év március 20-iki számát a mai napon megkapva, összekapcsolódva éreztem magamat azzal az erővel, mely a háború, az ezt követte bolszevista áramlat s az oláh pusztítás miatt annyit szenvedett és mezőgazdaságunk újra ébredésének annyira szükséges, annyira megfelelőnek bizonyuló központi lüktető tényezőjét képezi.

Nemzeti életünk megnyilvánulásában nemcsak a napi, de szaklapjaink nagy részében is bizonyos idegen érdekeket szolgáló irányzatok kaptak tulsúlyra. Különösen fővárosi újságjaink hasábjai voltak azok, melyek a háború előtti és alatti időben hovatovább nemzetközi színezetű, hazafiatlan jellegű hangulatoknak lettek szócsöve, olyan mozgalmaknak irányítói és vezetői, miknek nyomán szinte következetesen támadt fel azután a bolszevizmus, a proletárdiktatura átkos áramlata, mely, midőn az emberek javarészt tulajdonaiból kiűzte, ők, az áramlat polera került szennyes naplopói, fényes termekben dőzsölve, halotti tort ülték nyomorba taszított hazánk agyongázolt, agyongyötört roncsai fölött.

E politikai, társadalmi és gazdasági közviszonyainkat mélyen felforgató irányzattal nemcsak hogy messzetávol állt gazdatársadalmunk egésze, annak képviselésében és szervesítésében, mondhatni, mindenképpen előjáró „*Köztelek*”, de egyike volt azoknak, mely épp ezért és mihamar a bomlasztó posvány kitörése után a legnagyobb mérvben ki lett téve a vehemensen ránehezedő nyomás gyötrelmetjes súlyának.

Ha azonban e ránehezedő nyomás anyagi tekintetekben elég keserves nyomokat hagyott is hátra felettünk, mégis, mintha lelünk megédződve került volna ki a rajtunk keresztülment megpróbáltatások alól és mintha tán ennek következtében Antheusként, új erőt nyerve, új energiával kezdenénk és kezdene a „*Köztelek*” is ahhoz a munkához, amelylyel hazánk jövőjének egy újabb ezeréves létét óhajtjuk megalapozni.

A sors adjon hozzá erőt mindenikünknek és sikert s eredményt megújulásunkra!”

Halálozás. A magyar mezőgazdaságnak és gépiparnak egy érdemes munkása költözött el az élők sorából. *Propper Samu*, a magyarországi mezőgazdasági gépkereskedők szeniora, az ok-

szerű talajművelésnek egyik fáradságtalan lelkes apostola, aki az eredeti Sack-ekének és az ok-szerű talajművelési eszközöknek meghonosításával elévülhetetlen érdemeket szerzett, április hó 8-án 81 éves korában elhunyt. Miután maga is gazdálkodott, közvetlenül ismerte a talajművelés hibáit és a gazdaközönségnek a mezőgazdasági gépekre vonatkozó minden kívánságát, így ez irányban helyes irányu gyakorlati tevékenységet tudott kifejteni. Érdemes munkásságának elismerésül az Országos Magyar Gazdasági Egyesület beválasztotta igazgató-választmányi tagjai sorába. Az OMGE működésében tevékeny részt vett, különösen a növénytermesztési szakosztály és a tenyészállatváltás és gépkiallítás rendező-bizottság munkáját támogatta hathatósan. A magyar mezőgazdasági haladás érdemes munkásának emlékét mindenkori kegyelettel fogjuk megőrizni.

A Mezőgazdák Szövetsége kivált az Áruforgalmi Részvénytársaságból. Mult év december havában a szövetségi központok egy olyan szerv létesítését határozták el, amely hivatva lenne a szövetségi eszme alapján megoldani azokat a közgazdasági feladatokat, amelyeknél a meglévő szövetségi központok együttes működése szükséges (mint például nagyobb együttes külkereskedelmi, behozatali és kiviteli tranzakciók lebonyolítása, a Haditermék r.-t. működésének fokozatos átvétele, a szövetségi termelés előmozdítása stb.). A vállalatot ezzel a céllal meg is alakította a Hangya, az Országos Központi Hitelszövetkezet, a Magyar Mezőgazdák Szövetsége, a földművelésügyi miniszterium részvételével Magyar Szövetségi Központok Áruforgalmi Részvénytársasága néven. Most arról értesülünk, hogy a Magyar Mezőgazdák Szövetsége igazgatóság március hó végén tartott ülésén elhatározta az Áruforgalmi r.-t. kötelekéből való kiválást, miután a részvénytársaság üzleti politikájával nem ért egyet, egyúttal képviselőit annak igazgatóságából és felügyelő-bizottságából kivonta. Következésképpen a részvénytársaság ezentel nem lesz feljogosítva arra, hogy levelezésében, körleveleiben és hirdetésményeiben — mint azt eddig tette — arra hivatkozzék, hogy a részvénytársaság a Magyar Mezőgazdák Szövetségeinek is alapítása.

A vadvizek lecsapolása. A Duna—Tisza között elterülő földek vadvizének lecsapolására a kormány *Udránszky József* kormánybiztosot küldte ki, aki szemleutjának egy részéről a földművelésügyi miniszternek már jelentést tett. A jelentés főleg a Szeged város környékén lévő vadvizek kiterjedését és a levezetési tervet műszaki részleteit tartalmazza. Hangsúlyozza a jelentés, hogy ott a víz levezetése nem igényel nagyobb műszaki berendezéseket. Csongrád vármegye többi részén nagy területek állnak víz alatt, ahol a lecsapolás nagyobb szabású munkákkal végezhető csak el. A kormánybiztos szemleutját április 8-án folytatja.

A Hevesmegyei Gazdasági Egyesület gyűlése. A „Hevesmegyei Gazdasági Egyesület” igazgatóválasztmányja, ugys mint „Hevesmegyei Mezőgazdasági Bizottsága” április hó 25-én (vasárnap) d. u. 3 órakor Egerben a megyeszékház kistermében ülést tart. A tárgysorozaton az egyesületi és mezőgazdasági folyó ügyek s a tükár nyugdíjaztatás iránti kérvénye szerepelnek.

Az Alföld éghajlata és a fásítás. *Sávo*ly Ferenc dr., a meteorológiai intézet adjunktusa, lapunk jeles rovatvezetője, az Országos Erdészeti Egyesületben előadást tartott az Alföld

klímájáról az Alföld befásításával való vonatkozásaiban. Tudományos fejtegetései teljesen igazolták az Alföld befásításának elsőrendű fontosságát. Kétségtelen ugyanis, hogy az Alföld csapadékszegénységén és a csapadék egyenlőtlen évközi eloszlásán az öntözési berendezések alkalmazása mellett az erdőszítéssel és fásítással leszünk képesek a leghatékonyabban és a legtermészetesebb módon segíteni, mert az erdei álm konzerválja az esővizet, az erdő lehűti a levegőt, miáltal a relatív páratartalom viszonyai kedvezően módosulnak, az erdő maga is parát bocsát a levegőbe, végül mérsékeli a nap hevén és a szeleknek szárító hatását. Ekként a természetesen megindított nagyarányú fásítás idővel tulajdonképpen a mezőgazdasági többtermelés céljait szolgálja és így pénzürtékben ma kifejezhetetlen nemzeti kincset teremt meg a magyar haza számára.

A vetések állása Németországban. A német mezőgazdasági tanács most tette közzé a vetések állásáról szóló jelentését. Eszerint az őszi buza-vetések állapotát általában még kedvezőnek lehet mondani, ellenben a fontosabb kenyérgabonánövénynek, a rozsnek állása különösen Észak-és Keletnémetországban sok kivánnivalót hagy hátra. A kedvezőtlen őszi időjárás miatt az őszi-vetés területe a szokásosnál jóval kisebb, egyes esetekben egész 50%-ig, általában azonban az őszi-vetés terület kisebbedése 10—15%-ra tehető. A kedvező tavaszi időjárás folytán a tavaszi vetési munkálatokat idejében megkezdették. A gazdák főleg műtrágya és vetőburgonya hiányát érzik. Azonkívül nagy a hiány a munkakészben is, de még több a panasz a munkakészség és munkakedv hiánya miatt. Sztrájkok és munkásmozgalmak a vidéken a nyugalmat csak elvéve zavarták meg. Azonkívül sok a panasz a nagy számú lopás miatt, ami a kisebb állatokra és élelmiszerekre egyaránt kiterjed.

A lencsetermelés kérdéséhez. Lapunk hasonló című cikke részletesebben foglalkozott a lencsetermeléssel, ami iránt — mint örömmel látjuk — egyre nagyobb érdeklődés mutatkozik. A beérkező hozzászólásokból kitűnik, hogy eddig is többen foglalkoztak lencsetermeléssel, mint arról tudomásunk volt. Így arról értesültünk, hogy Borsod megyében is *Silbiger Gyula* gazdaságán kívül több más gazdaság is foglalkozik már régen a lencse nagybani termelésével s ezek a gazdaságok is jelentősen hozzájárultak Miskolc város és a diósgyőri vasgyár s a vidék lencsével való ellátásához. A mult évben pl. *Majster Miklós* vattai gazdasága 90 q és *Seckendorff Hermann* báró vattai gazdasága 141 q lencsét adott át csak Miskolc város részére. Seckendorff báró sályi gazdaságában évente 70—80 hold lencsevetés van beállítva a forgóba s e gazdaság lencsetermését nemcsak a fogyasztók igen szeretik, hanem a termelők is vetőmagként nagyon keresik.

Hírek Csehországból. A német és osztrák gazdasági lapok nyomán alább közlünk néhány csehországi gazdasági hírt, amelyek már csak tekintettel arra is, hogy a Felvidék ezidőszerint cseh megszállás alatt áll, a magyar gazdaság közönség szélesebb rétegeit is bizonyára érdekelni fogják: A cseh nemzetgyűlés a mult hóban törvényt hozott *állatorvos kamarák* létesítéséről, amelyeknek célja az állatorvosok érdekeinek védelme és előmozdítása, valamint a kari tisztesség megóvása. Az összes állatorvosok — a katonai állatorvosok kivételével, — tagjai annak a kamarának, amelynek területén laknak.

FŐVÁROSI TEJ- ÉS TEJTERMÉKÜZEM RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ALAPÍTÁS ALATT:

Tejtermelők és fogyasztók közös alapítása biztosítja minden termelő részére a legkedvezőbb tej- és tejtermékértékesítést. Pénzbefektetésül is a legelőnyösebb a vállalatban részvényeket jegyezni.

Felvilágosítást nyújt az alapítási iroda: BUDAPEST, IV., PIARISTA-UTCA 6. SZ.

A felügyelet az illetékes politikai hatóságot illeti. Az egyes kamarák székhelye és működési köre rendeletileg később lesz megállapítva. — A *brünni mezőgazdasági kísérleti állomás* kibővítésének céljaira egy millió cseh koronát szavaztak meg. — A *sertéskezeléssel* egy legújabb rendelet csak egyes arra jogosultaknak minősített kereskedőknek engedi meg, akik ezt a foglalkozásukat az illetékes politikai hatóságnál bejelentették és az engedélyt megkapták. Sertésjáratokat csak tenyésztők, husiparosok és ilyen jogosult kereskedők nevére szabad kiállítani. — A cseh kormány svájci *szarvasmarha behozatala* tárgyában folytatott tárgyalásai kedvező befejezést nyertek. Egyelőre 2000 drb tehén behozatalában állapodtak meg Svájccal, amelynek ellenértékét Csehország szénában és zabban egyenlíti ki. — A legújabb hírek szerint az 1919—20. évi *cukortermelési idény* eredményét öt millió métermázsra rafaított cukorra becsülik. Azt a répmennyiséget, amelyet nem tudtak cukorrá feldolgozni, hanem szirup készítésére használnak fel, 4—5 millió métermázsra teszik. — Legutóbb a cseh kormány a tiszta élvezhető *szesz* alapárát 2800 K-ra, az ipari és mezőgazdasági célokra fordítandó, adómentes tiszta szesz árát 800 K-ra, a denaturált szesz árát 600 K-ra és az égető szesz árát 400 K-ra emelte fel. Az 1919—20. idényben termelt szesz átvételi árát mezőgazdasági szeszfeldőkben 600, ipari szeszfeldőkben 370 K-ban állapította meg. — Amióta a *tejszártevés* szabad lett, a brünni központi tejszártevés eddig beszállított napi 1600 l. tej 9000 l-re emelkedett. Egyes délmorvaországi tejszártevészetek, amelyeknek működése eddig szünetelt, most napi 400—1000 liter tejet szállítanak ki.

Gyapjárverés Berlinben. A német mezőgazdasági kamarák gyapjárveréséről szövetsége most rendezte harmadik gyapjárverését Berlinben, ami iránt igen nagy érdeklődés mutatkozott. Az árverésre 750 métermázsra szennyes gyapjút szállítottak fel, amely néhány, igen magasra tartott tétel kivételével, könnyen elkelt. A legdrágábban az A) minőségű posztó- és szövetyapjútételek keltek el 5700—6100 márkás áron, ami egy kg. gyárilag mosott gyapjunál 330 márkánál felel meg. Jól kinőtt fésűgyapjuért 4500—5000, félig kinőtt merinógyapjuért 4800—5500, B) minőségű gyapjuért 4500—5100, C) minőségű gyapjuért egész 5000 márkáig menő árakat fizettek. Igen jó minőségű báránygyapju 6380 és 6520 márká közötti árakon kelt el.

A sertésárak esőkkénese Észak-Amerikában. Az alacsony európai valuták miatt Északamerikában a sertésárak a múlt év nyarán cwt-ként 23.4 dollárról 13 dollárra estek Cansans-Cityben és a télre további esőkkénést vártak. A főok az Európába való kivitel esőkkénese. Javulást csak a kivitel emelkedésétől remélnék, ennek előfeltétele pedig az európai munkafeltételek és ezzel kapcsolatban a valuták javulása. Ezzel kapcsolatban az Európában eladásra kínált amerikai fehéraru ára is folytonos esőkkénést mutat; a múlt év őszén még meghaladta kg.-ként a 70 centet, most már pedig 60 centen aluli árajánlatok is vannak.

Szénkénege a szőlőgazdák számára. A földművelésügyi minisztérium figyelmezteti az érdekelteket, hogy a szénkéneget igénylők a Magyar Mezőgazdák Szövetségétől csak abban az esetben számíthatnak szénkénegre, ha ilyenirányú kérelmükkel egyidejűleg a tulajdonságukat képező szőlő nagyságát, valamint azt a körülményt, hogy szénkéneggel ellátva nincsenek, hatóságilag igazolják.

Az állatorvosi tisztvizsga május hónapban lesz. A szabályszerűen felszerelt kérvényeket április 15-ig a vizsgáló-bizottság elnökénél, (Kócs Jenő miniszteri tanácsosnál, földművelésügyi minisztérium III. 118. ajtó) kell benyújtani.

A szőlővesszők vasúti szállítása. A kereskedelmi miniszter külön rendeletben közölte a vasutakkal, hogy szállítási engedélyre szőlővesszők és fák szállításánál nincs szükség. Ha egyik vagy másik állomáson mégis megtagadnák ezeknek az áruknak felvételét, úgy a panaszokat az illetékes vasutigazgatóságoknál kell bejelenteni.

Munkát kereső volt hadifoglyok. A honvédelmi minisztérium alá tartozó *budapesti hadifoglyok elgázító iroda*, amely a hazatérő hadifoglyok anyagi helyzetének megoldásával is foglalkozik, kéri, hogy a hatóságok, gyararak, vállalatok, gazdaságok stb. szellemi és fizikai munkásszükségletüket közöljék a hazatérő hadifoglyok elhelyezhetése érdekében. Az érdeklődők forduljanak közvetlenül az irodához (VI. Andrassy-ut 125. Telefon 11—02).

Munkát kereső aratók. Takács Ferenc ercsi-lakos közli, hogy mint aratógazda 40—50 pár aratómunkással szívesen vállal aratási munkát. Az érdeklődők forduljanak közvetlenül nevezettség. (Eresi, Péter-utca 615. szám, Fejér m.)

Honnan lehetne bizonyos fajta tenyésztőállatokat, különféle vetőmagvakat, szőlővesszőt, facsemetéket és egyéb gazdasági szükségleti cikkeket beszerezni?

Ez a kérdés okoz fejtörést sok gazdának, aki bármely okból új beszerzésekre törekszik vagy pótlásokra van kényszerítve. Ily kérdésekben az

egyetlen tanácsadó a „Mezőgazdasági Kalauz“

című könyv, amely a gazdaságok közvetlen beszerzési forrásainak gazdag gyűjteménye. — Ez a „Köztelek“ szerkesztősége által összeállított vaskos kötet,

amely több mint 10,000 címet tartalmaz,

nemcsak felsorolja azokat a gazdaságokat, amelyek különböző állatfajták tenyésztésével, vetőmagvak, szőlővessző, facsemeték stb. forgalombahozatalával foglalkoztak, hanem

részletes adatokat is közöl

az egyes beszerzési forrásokra nézve. A könyv beszerzésének költsége sokszorosan megtérül azáltal, hogy mindenki

a gazdasági viszonyainak megfelelő beszerzési forrásokat választhatja ki, ezekkel közvetlen összeköttetésbe léphet és több ajánlat közül válogathat.

A „Mezőgazdasági Kalauz“ megrendelhető a „Patria“ könyvkereskedésében (IX. Üllői-ut 25. sz.), ára portómentes küldéssel 40 korona.

Lapunk mai összes példányához mellékeljük a gazdaközönség körében már előnyösen ismert Müller L. K. és Társa cipőnagykereskedő cég kettős levelezőlapját. A cég mindenféle cipőből nagy raktárt tart és azokat a legmérsékeltebb nagybani áron árusítja.

NYILTTÉR.

A nyitásban foglalkozókat nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Mély megilletődéssel, végtelen bánattal és kimondhatatlan fájdalommal tudatjuk, hogy szerettét főnkünk

PROPPER SAMU ÚR

áldásteljes életének 81. évében hosszas szenvedés után elhunyt.

Mint a tisztességes munkának, ernyedetlen szorgalomnak és nemeslelkűségnek vezéresillaga állott felettünk, kire mint a megtestesült jóságra és az alkalmazottainak érdekeiről mindenkor gondoskodó nagylelkűségre büszkeséggel és áhítattal tekintettünk.

Drága emléket szívünk utolsó dobbanásáig a legszeretetteljesebb kegyelettel fogjuk megőrizni.

Utolsó utjára a rákoskeresztúri ír. temető halottasházából f. hó 11-én d. e. 1/212. órákor fogjuk kísérni.

Áldás és béke halmvaira!

Propper Samu cég és tisztikara.

8419

ERDÉLYI MÁRK

gőzeke bérszántási vállalata
Budapest, V., Csáky-utca 15.

Telefon: 144-92. Sürgőnycim: Gőzeke.

VÁLLAL tavaszi és őszi
BERSZÁNTÁST,
KULTIVÁTOROZÁST és
RIGOLIROZÁST.

8166

Lugó, szóda és hamuszir nélkül
SZAPPANT 6810
Főhet magának pár koronáért, ha válaszbélyeg beküldésével díjmentes prospektusért PAP vegyszert laboratóriumához fordul Budapest, VIII., Rákóczi-ut 59. sz.

„PÁTRIA“ HETI ELŐJEGYZÉSI NAPTÁR

1920. ÉVRE (52 leszakítható lappal).

Ára példányonként 8 korona.

Kapható a „PÁTRIA“ R.-T. KÖNYVKIADÓ OSZTÁLYBÁN, BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-UT 25. SZ. (Köztelek)

Védjük meg sertésállományunkat!

8220

Gazdák figyelmébe!

Előzetesen kipróbált és hatásaiban kiválóan bizonyult

SERTÉSPESTIS-ELLENES OLTÓANYAGOT

(defibrinált vér) állandóan termel és bármilyen mennyiségben szállít a

LABORATORIUM VÉDŐOLTÓANYAGOK TERMELÉSÉRE R.-T. BUDAPEST, IX. KER., LÓNAY-UTCA 18/B. SZ. Sürgőnycim: „VACCIN“ BUDAPEST.

NYILTTÉR.

E rovatban foglalkoztunk nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Legjobb minőségű **MAYUNGA RAFFIA,**
98-99%-OS RÉZGÁLIC
helybeni raktárunkról napi áron azonnal szállítható.
Érdeklődők forduljanak a kiadóhivatalhoz „Raffia 8409” jel alatt. 8409

Esőszerű ÖNTÖZŐTELEPEK
tervezését, berendezését és üzembehelyezését vállalom. Természeredmények tekintetében utalok a „KÖZTELEK” 1920. március 6-iki számában Mayer Jenő gazd. tanár tollából megjelent „Kisérletek a burgonya öntözésével” című cikkre. **KEMÉNY GYULA mérnök,**
Budapest, VI., Szondy-utca 28. sz. 8404

2 drb használt 1500 %^m Welger gyártmányú **szalmaprés** jutányos áron eladó.
Érdeklődések „WELGER” jelre a kiadóhivatalba kéretnek. 8408

DÁNIEL MAGKERESKEDÉS,
Budapest, VII., Baross-tér 22. (Rottenbiller-utca 1. sz.)
Fajtiszta, magas csiraképeségű, szavatolt minőségű **mezőgazdasági, konyha-kertészeti és virágmagvak.**
Legjutányosabb és legmegbízhatóbb beszerzési forrás gazdaságok, kertészetek részére.
Legmagasabb napi áron vásárolunk: **lóhere-, lucerna-, baltacim-,** valamint egyéb **gazdasági magvakat.**

MEGJELENT!!!
SZILASSY ZOLTÁN
az OMGE igazgatója
szerkesztésében a
KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR
1920. évi folyama.
A „Köztelek Zsebnaptár” huszonhatodik évfolyama két kötetben jelent meg. Az **első kötet** a tulajdonképpeni Zsebnaptár, amely a naptári részt, a jegyzéknaptárt és a vásárok jegyzékét tartalmazza; a **második kötet**, a szakközleményeket tartalmazza. A „Köztelek Zsebnaptár” két kötetének ára **OMGE tagoknak** és a „Köztelek” előfizetőinek **bermentes** küldéssel **30 korona.**
Az összeg előre beküldendő!
Megrendelhető a „KÖZTELEK” kiadóhivatalában és a „Patria” könyvkereskedésében, Budapest, IX., Ullői-ut 25.

Teljesen új „**Avance**” motoreke
eladó. Érdeklődők „Avance 8235” jel alatt forduljanak a kiadóhivatalhoz. 8359

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Vetőmagvak.
(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének jelentése.)
Lóheremag. Az előrehaladott vetési időnyre való tekintettel elhanyagolt. Nyersáru iránzata lanya.
Lucernamag. A Tiszántulról kinált tételek egy része vevőre talált. A nagy kínálat azonban az árakat hátrányosan befolyásolta és a nyersáru iránzata csendes. Az olomzárót árut a gazdák még mindig keresik.
Fehérheremag külföld részéről keresett. Iránzata tartott.
Bíborheremag iránt a külföld állandóan érdeklik. Iránzata szilárd.
Baltacim magra még mindig érkeznek be megrendelések. Iránzata csendes.
Tavaszbükköny elhanyagolt. Iránzata lanya.
Árak nyersáruért 100 kg.-ként a következők:
Lóheremag ..... 5000-6000 K.
Lucernamag ..... 5800-7000 „
Fehérheremag ..... 9500-11000 „
Bíborheremag ..... 1300-1500 „
Lóbab ..... 1500-1550 „
Őszi borsó ..... 1250-1400 „
Szöszbükköny ..... 1300-1400 „
Tavaszi bükköny ..... 1000-1100 „
Baltacim ..... 1100-1200 „

Vágómarha.

(A Magyar Mezőgazdák Állatértékesítő Részvénytársaságának heti jelentése.)
Folyó hó 6-iki vásáron a felhajtás 615 drb volt, melyből eladatlannul 351 drb maradt vissza. A huszofgyasztás az ünnepek alatt várakozáson alul csekély volt és a vásárcsarnokokban összetorlódot tekintélyes mennyiségű husnak nagy áreséssel kapcsolatosan tömegkínálata nem maradhatott e vásárnapon hatás nélkül. A husiparosok alig vásároltak, a gyenge minőségű tételek eladatlannul maradtak, a középminőségek is csak nagy nehezen és hanyatló áruk mellett cseréltek gazdát. Ezen a vásáron a középminőségek ára 6 koronával, a gyenge minőségé pedig 10-12 koronával olcsóbbodott. A folyó hó 8-iki vásárra összesen 512 drb szarvasmarhát hajtottak fel. A huszofgyasztás némi javulásával a kereslet is megéledt és 61 drb hujján a felhajtott mennyiség gazdát cserélt. Az árak nagyjában változatlanok maradtak és csupán a gyengébb minőségűek mutattak némi árjavulást.

Budapesti vágómarhavásár.
1920. április 8.
Felhajtás összesen 512 darab nagy vágómarha, nevezetesen: 286 darab magyar és tarka ökör, 142 darab magyar és tarka tehén, 81 drb magyar bika, 3 drb magyar bivaly és 4 drb rugott borjú.
Minőség szerint: 2 darab elsőrendű hizott bika, 78 darab középminőségű bika, 1 darab alárendelt minőségű bika; 6 drb elsőrendű hizott ökör, 272 drb középminőségű ökör és 11 drb alárendelt minőségű ökör; — drb elsőrendű hizott tehén, 142 középminőségű tehén, — drb alárendelt minőségű tehén.
Az iránzat lanya, az árak a múlt hetéhez viszonyítva, nagyobb hanyatlást szenvedtek, prima áru 4-5, közepes 6-10 és bikák 10-15 K.-val olcsóbbak voltak kilogrammonként.
Eladatlán 50 darab nagy marha.
Következő árakat jegyezték, kilogrammonként elősúlyban:
Bika jobbminőségű ..... 50-62 K.
„ „ „ „ ..... 40-49 „
„ „ „ „ ..... 65-70 „
Ökör jobbminőségű ..... 50-64 „
„ „ „ „ ..... 40-49 „
„ „ „ „ ..... 38-66 „
Tehén ..... 52 „
Bivaly ..... 48 „
Novendék ..... 28-33 „
Kicsontozni való

Budapesti lóvásár.
(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1920. április 8.
Eladatlant: Árak:
(drb-ként, kor.)
Jobb minőségű hátsó és csikó ..... 11 drb 8000-15000
Könnyű kocsi (jukker) ..... 62 „ 14000-50000
Nehéz kocsi (hintós) ..... „ „ „ „
Ígás kocsi (nehéz nyugati faj) ..... 60 „ 20000-55000
Ígás kocsi (könnyű) ..... 72 „ 11000-19000
Alárendelt minőségű ..... 95 „ 6000-10000
Vágó ..... 22 „ 1700- 9000
Parasztlóvak ..... „ „ „ „
Összesen ..... 322 drb.

Eladatlant maradt ..... 996 drb.
Felhajtott ..... 1218 drb.
Iránzat: lanya. Szekesfővárosi vágóra vásároltatott 15 darab. Vidéki vágóra vásároltatott 28 darab.

Borja és juh.
A budapesti szarvasmarhavásárra a felhajtás április 3-án 184 drb, 6-án 30 drb élő borjú volt, amelyek áresés mellett 50-60 korona között ingadozó áron cseréltek gazdát. Juhból nem volt felhajtás.

Bor.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezte borértékesítő osztályának jelentése.)
A borüzletben rövid idő óta teljes csend uralkodik és annak dacára, hogy a borkészletek birtokosai részéről hajlandóság mutatkozik a még rövid idővel ezelőtt támasztott igényeikből engedni, jelentékenyebb kitések nem jöttek létre. A borüzletre különösen bémítólag hat az osztrák valuta esése, az Ausztriában és Csehszországban tervezett jelentékeny vámemelés és az ez országban előállott fogyasztás csökkenése a rendkívül magas detailárak következtében. A borpiacra további nyomást látszólag az a körülmény is gyakorol, hogy a románok által most kitért területeken még meglehetősen nagy borkészletek vannak. 1919. évi borkért minőség szerint 15-20 koronát, öbörékért pedig 24-25 koronát kérnek, de ezek az árak csak névleg szerepelnek.

A szesz- és szeszcsitalizlet.

A szeszüzletben élénk volt a vételkér és élénk kínálat mellett a kínált tételek csak olcsóbb árban voltak elhelyezhetők. Elkelt kontingens nyersszesz 120-130 K.-ig ab termelő állomása.
Finomított szesz Budapesten ádoval együtt 190 K.-ig kelt nagyban.
Gyümölcspálinka tartott iránzat mellett kisebb tételekben került forgalomba.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

G. T. Várhartyán. Valamennyi gazdasági állatunkkal aunyi zuzott vagy felaprózott friss vadgesztenye etethető, amennyit egyáltalán enni képesek, de ez fejenkint s naponta 1-3 kilogrammnál ritkán több. Különösen a lovat és sertést nehéz reávenni, hogy számottevő mennyiséget egyék, de a marha is csak egy szoktatható hozzá, ha izletesebb takarmánnyal, pl. korpával s polyával keverve kapja. Az említett mennyiségben csak előnyösen hat a vadgesztenye, s ezért fejőstehenekkel is bátran etethető. Ha sok a vadgesztenyénk, s erőltetni akarjuk az etetését, akkor okvetlenül kesertelenítünk kell, mely célból szellős padláson tenyérnyi magasan elterítve több napi időközökben állapátoljuk, s ha megszáradt, öregszeműre megdaráljuk, s 2-3 napig közhőmérsékletű vízben kiáztatjuk. A kesertelenített vadgesztenye egyenértékű a hasonló víztartalmu gabonadarával, s oly mennyiségben is etethető, mint az.
Cs. I.
A. J. Cellömők. Az állatok egészségi állapotára és a bőrbaj tüneteire vonatkozó adatok nélkül nem tudjuk annak természetét megállapítani s így orvosságot sem ajánlhatunk ellene. Sziveskedjék a malacok hátsóról mélyen lekaptart varrat az állatorvosi főiskola járványtani intézetébe (Budapest, VII., Rottenbiller-ut. 25.) küldeni s egyúttal közölni a malacok egyébként való viselkedésére vonatkozó adatokat, mire az intézet a vizsgálat eredményéhez képest megadja a kezelésre az utmutatást. A chemiai szerek beszerzési forrásáról drogista üzlet adhat felvilágosítást.

Mezőgazdasági gépek, mezőgazdasági eszközök
csak nagyban uradalmaknak, szövetkezeteknek vagy alkalmi bevásárló csoportoknak **azonnali szállításra** kaphatók
FARAGO ANDOR, BUDAPEST, V., Vécsey-utca 2.

ÜVEG melegágyak, ifj. WEISS GYULA táblaüvegnyereskedőnél, Budapest, V., Vadász-u. 29. TELEFON: 44-19. Sürgönyeim: Weiss 4419
 üvegházak, cselédházak ablakozására és mindennemű táblaüvegek.

Eladó és bérbeadó kisebb-nagyobb birtokokat keresek. Szíves ajánlatokat kérek.
 Schwarz Gusztáv banküzlete
 Budapest, V., Gizella tér 6. 8386

Mezőgazdasági üzemek részére alig használt, csaknem új **ESZTERGAPADOK.** Mezei vasuti vágányok, váltók, fordítókorongok, sinszeg, sincsavar stb., répakocsik, új idomvasablakok nagy választékban készleten, továbbá saját gyárban minden méretben készülő acélöntésű kerékpárok, közelműalkatrészek
SCHLESINGER ALAJOS
 7879 BUDAPEST, V., VÁCI-UT 30/32.

RÉZGÁLIC, KOCSIKENŐCS, mindennemű **OLAJOK** 8387
 raktárról azonnali szállításra kaphatók
 „INDUSTRIA” KERESKEDELMI VÁLLALAT
 BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRUT 29.

Istálló-, magtár-, melegágyablakokat, vasajlókat és rácsokat kovácsolt vasból olcsó árban szállít
Faragó és Társa
 gazdasági vas munkák és istálló-berendezések gyára, Budapest, VI. ker., Béke-tér 6. szám. 8387

Olcsó drótkerítés kapható

HAIDEKKER SÁNDOR SODRONYSZÖVET., FONAT-ÉS KERÍTÉSGYÁRÁBAN
 BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-UT 48/5. SZ.
 Képes árjegyzék díjtalan. 8191

Járműökröket, elad üszöket, teheneket és tinókat
Vágómarhákat, vásárol juhokat, levágásra és tartásra
Faragó Adolf
 szarvasmarha- és juhbizományos, Budapest, VII., Aréna-ut II. Telefon: József 42-86. 7987

Rézgálicot, kénport, fehér darabos meszet, trágyameszet, Martin-saiaklisztet (Martin-Schlackenmehl) szállít:
Mezőgazdasági Ipari Vállalat,
 Budapest, VIII. Ker., József-Körut 49. sz. 8071

GÖZEKE -részleteket mindenféle gyártmányú gőzekhez készít és szállít precíz kivitelben acélfogaskerekeket, fémcsapágyakat, tűzszekrényeket, ekevasakat stb. **SODRONYKÖTELEKET** Eladó: 5-ös „KEMNA” eke aitalajúroval. 8036
SZILÁGYI és DISKANT gépgyára, Miskolcon.

Vadász Sándor

 Ajánlom:
 I. Beton- és vasbeton-járatok, szabad betonöntések: istálló-betonbunkolatok, cementfalbunkolatok, takarmányfüllesték, vasbeton-járművek, légytelepek, csálomházak
 II. Gabona- és takarmány-silók, magtárak, vasbeton víztornyok készítésél.
 Repertériával, költséggel, és a kívánásaira díjmentesen szolgátok.
 Ajánlom:
 IV. Gazdasági épületek és pedig: Istállók, magtárak, malmok, turbina-telepek, keményítő, valamint Mezőgazdasági szerszámok és finomított építkezések.

Új szakkönyvek !!!

Andrássovich: Háziinyultenyésztés	20-
Balassa: Cseplőgépek szerkezete	50-
Bernátsky: Szőlőművelés	16-
Veteményes kert	14-
Buchta: Gyümölcsstermesztésünk múltja és jövője	8-
Cselkó: Takarmányozástan	56-
Dégen: Utmutató a vetőmagvizsgáló-állomás igénybevételehez	10-
Dorner: A burgonya termelése	30-
Grabaer: Hogyan lett Nyomorfalvából Gazdagfalva	15-
Kodolányi: Mezőg. munkák és teendők	24-
Kutas: Alapismeretek a talajművelésből	16-
Valló: Méhtenyésztés vezérfonala	40-

Fenti árakhoz 10% felár számítandó!
 Postadíjra egy könyvvel 3 K, minden további könyv után 1 K küldendő!
 "Patria" r.-t. könyvosztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

GAZDASÁGI BESZERZŐ ÉS ÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT
BIBÓ KÁLMÁN
 BUDAPEST, V., SZABADSÁG-TÉR 14. TELEFON: 107-23, 131-60.
 Fiókai: ENYING, SZILASBALHÁS, DEVECSER.
 Szállítok mindenféle **gazdasági eszközt és anyagot.** Termékek, mindenféle magvak, takarmány és élő-állatok vétele és eladása.
 8220

MEGRONGALT VILLAMOSTELEPEK,
berendezések, gazdasági telefonok javítását és szerelését jutányosan, garancia mellett készítik:
HELLER VILMOS elektrotechnikai vállalata
BUDAPEST, VII., Jósika-utca 10. Telefon: József 130-64.
Szerelési anyagok állandóan raktáron. 8414

Különleges Építési és Faipari R.-T.
Első magyar keltetőgép- és baromfi-
tenyésztési eszközök gyára :-:
Budapest, VI., Róppentyű-utca 62. sz.
Sürgönycím: Külépit Budapest. TELEFON: 141-91, 4-23.
GYÁRT: Légfűtéses rendszerű keltetőgépeket, „Amerikai” (Cyphers, Compound Syst.), „Óváry” (1920. évi modell, kétfokos), „Hydro-Inkubatorok” 100-500 tojásig, „Óriási keltetőgépek”, központi melegviz fűtéssel, System Candee, Newton (5000-10000 tojásig), „Óriási nevelőgépek” mindenféle tenyésztési eszközök.
Teljes baromfitenyésztelék tervezése és berendezése. Magyarországon egyedül legjobb és legrégebb cég e szakmában. A turini, milánói és lütti kiállítás „Grand Prix”-vel kitüntetve. A Magyar Kir. József Műegyetem gépészeri állomásán és egyéb gazdasági iskolákban 90% eredmény. 8328
Övakodjunk a silány osztrák gyártmányoktól!!

Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete
Budapest, V., Géza-utca 2. sz.
egyaránt ad **jelzálogkölcsonöket.**
nagy és kis

Kölcsönöit a földbirtok fele értékéig 50 vagy 65 évi törlesztésre engedélyezi, olyképen, hogy az intézet a pontosan fizető adósnak a kölcsönt fel nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben bármikor visszafizetheti.
Az intézet fennállása óta:

71711	
birtokosnak	359,404.850
adott összesen	korona kölcsönt

Parcellázások
jutányos és gyors keresztülvitelét szintén elvállalja az intézet, altruisztikus rendeltetésének megfelelően méltányos munkadíjért elvégzi a parcellázások teljes (mérnöki, telek-könyvi, jogi) lebonyolítását.
Felvilágosításokkal készségesen szolgál az intézet üzletszerzési és parcellázási osztálya. 8415

Dinnyemag,
Kifogástalan csiraképes, évek óta künönnek bizonyult következő fajtákból kapható. **Sárgadinnyék:** 1. Achnebát. 2. Ananász, zöldhúsú. 3. Ananász, vörshúsú. 4. Ananász Cantalup. 5. Annanapi korai. 6. Algieri Cantalup. 7. Bem tábornok. 8. Bomba, sárga. 9. Bomba, zöld. 10. Composité. 11. Lind Jemy. 12. Magyar Ananász. 13. Moscatelló. 14. Non plus ultra, zöld. 15. Non plus ultra, sárga. 16. Párisi prescott Cantalup. 17. Római Cantalup. 18. Tiszagyöngye. 19. Tiszagyöngye Cantalup. 20. Turkesztán, gömbölyű. 21. Turkesztán, rózsahúsú. 22. Turkesztán, sárgahúsú. 23. Turkesztán, Pósa-féle. 24. Turkesztán, zöldhúsú. **Görögdinnyék:** 25. Apafai. 26. Aranysárgahúsú. 27. Debrecenti korai. 28. Fehérbélu. 29. Hajnalpir. 30. Halasi. 32. Hevesi. 33. Marsovszky. 33. Sámsoni.

Sárgadinnyemagból fajtánként:
40 szemes adag 5 fészeknek kétszeri vetésére 2.- K
400 " " 50 " " " 15.-
1.000 " " 125 " " " 30.-
5.000 " " 625 " " " 150.-
10.000 " " 1250 " " (egy holdra való) 300.-

Görögdinnyemagból fajtánként:
40 szemes adag 5 fészeknek kétszeri vetésére 2.50 K
400 " " 50 " " " 20.-
1.000 " " 125 " " " 40.-
5.000 " " 625 " " " 200.-
10.000 " " 1250 " " (egy holdra való) 400.-

Megrendeléseket elfogad is pontosan teljesít, a küldeményekhez nyomtatott termelési utasítást csatol s kívánaira árjegyzékkel szolgál. 8358

BIRÓ PÁL kertgazdasága, DEBRECEN.

Tenyészbikák, tenyészkanok és 100 drb előhasú szőke mangalica kocaadásra. Érdeklődők **Nagykeréki bér gazdasághoz** forduljanak. Odautazás Debrecenről Kismarjáig vasúttal, hová a gazdaság kocsi küld távirati előzetes értesítésre. 8983

Eladó a Tiszadobi **HEUCKE-féle hetes billenő eke** és egy garnitúra használt **cséplőgéprezsz.** 8397

Egy 2^{1/2} és egy 2 éves szimmentáli **tenyészbika eladó.**
Nedeczky-Griebsch Viktor és **dr. Wittchen Lajos** gazdasága, Szolgaegyháza. 8399

ELADÓ
30.000 darab hasított tölgyfa-szőlőkaró. Érdeklődők forduljanak a **Suri uradalom jószágkormányozóságához SUR, VESZPRÉM N.** 8390

Minden gazda szerezzé be **KOVÁCSY BÉLA** szerkesztésében megjelent **TÖBBTERMELÉS A MEZŐGAZDASÁGBAN** című művet, mely Magyarország kiváló szakíróinak közreműködésével jelent meg. Ezen nagyszerűen megírt és összeállított munka mindenképp kell, hogy érdekeljen. Új eszméket tartalmaz és utabiztosítja az érdeklődőt a legújabb tudományok terén. Főbb fejezetekből idézzük a következőket: Talajművelés. Trágyázás. Növénytermelés. Irtás: Kerpely Kálmán. — Szőlő talajok javítása. Irtás: Dr. Sigmund Elek. — Növénymenésztés és vetőmagtermelés. Irtás: Grabner Emil. — Gyógynövénytermelés. Irtás: Péter Béla. — A mezőgazdasági gépek. Irtás: Ifj. Sporon Pál. — Hús- és húsgyártás. Irtás: Kovács Béla. — Szarvasmarhaienyésztés. Irtás: Ujhelyi Imre. — Juhenyésztés. Irtás: Kovács Imre. — Baromfitenyésztés. Házinyulonyésztés. Irtás: Winkler János stb.
Ára bérmentes küldéssel 47 K. Megrendelés az ország előzetes beklődése ellenében a „Patria” r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25

Eladó tenyészkosok.
A Simongáti béruralom juhászatában 50 darab kiválóan fejlett 1-2-3 éves **merino precece** tenyészkos eladó. Érdeklődők sziveskedjenek a **Magyar Östermelő Részv.-Társ.-hoz** Budapest, V. kerület, József-tér 13. szám alá fordulni. 8398

Tejszállítások alkalmával a kannákat „**MAGNOL**” fertőtlenítővel öblítse. A baktériumokat elpusztítja. Egy csomag ára 5.- Korona. **DISTOL**, biztosan ható szer a mételykór ellen. Közelebbi felvilágosítással a gyár készségével szolgál. 8128
Készíti: „**CHINOIN**” gyógyszer- és vegyészeti termékek gyára r.-t. (Dr. Kereszty és Dr. Wolf) Ujpest, Tó-utca 5.

VETŐMAGNEMESÍTŐ ÉS ÉRTÉKESÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST.
Vezérigazgató: **SZÉKÁCS ELEMÉR.**

Székács-féle nemesített búzák.
Tekintettel az előző években mutatkozott nagy keresletre, valamint arra, hogy a **vetőmagrendelő gazdák** sok esetben azért nem juthatnak nemesített búzavetőmagvaimhoz, mert a **megrendeléssel megkésnek**, tisztelettel tudomására adjuk a t. gazdaközönségnek, hogy az eredeti

Székács-féle nemesített búzavetőmagvakra előjegyzéseket máris elfogadunk
minden vételi kötelezettség nélkül.

Mint hogy a nemesített búzákban **számos** egymástól éghajlat, talajigeny, rozsdállóság és egyéb tulajdonságok tekintetében eltérő **tipust forgalmazunk**, kérjük az előjegyzés alkalmával, ha csak az már nem egy bizonyos, előre meghatározott típusra szól, az előjegyzendő mennyiségén kívül tudatni, **milyen a talaj**, milyen annak **trajgyaereje**, kívánatos-e, hogy a küldendő nemesített búzafajta vagy fajták koránérők legyenek, milyenek az illető vidéken a **rozsdaviszonyok**, s végül ha az illető gazdaságban még nemesített búzáinkkal eddigelé nem kísérleteztek volna, tudatni kérjük, **mily fajtájú búzát termelnek** ott jelenleg s annak milyen hátrányos tulajdonságát észlelték? Mint hogy a szállításokat az előjegyzések sorrendjében foganatosítjuk, kérjük az előjegyzések melőbbi beküldését alantu címünkre.

Árak, szállítási feltételek s további részletekre nézve annak idején szolgálunk előterjesztéssel. 8222

VETŐMAGNEMESÍTŐ ÉS ERTEKESÍTŐ R.-T.
Budapest, V., Fürdő-utca 2. szám.

LÓTARTÓK! Mindenféle lószerszámot Kolhányi Testvérek szállítunk bármily mennyiségben.

Kolhányi Testvérek
szifgyártók és nyergesek
Budapest, IX., Viola-utca 48. — (Órökimádás templom mögött)

I-a színbőr gépszijat,

tömítéseket, körfűrészszalokat, mezőgazdasági vasárkat, vaslemezeket, satukat és az összes szerszámokat raktárról azonnal szállítja Szilágyi György műszaki, szerszám- és vasárüzlete, Budapest, V., Pozsonyi-ut 4/d. (Palatinus-ház.) Telefon: 21-87. 8373

Sertésenyésztéséből

mangolica tenyészkanok

és 3 darab magyar bika eladó.
Grósz Zsigmond, Hosszúhát, Bihar megye. 8363

Eladó

egy 10-12 éves és egy 3 éves szép és jó mén, 25 darab merinó kos.
Megtéríthetők: 8360

Babócsán, Somogy m. gr. Somssich Béniánál.

98-99%-os elsőrendű minőségű

Rézgálic

raktárról ismét nagyobb tételekben azonnal kapható: Szontagh Pál cégnél, rézárú- és szerszámgyár, Budapest, IX., Üllői-ut 19. Telefon: József 99-44. 8335

Gazdasági építkezésekhez

lakatosudvargyár. Budapest, VI., Lehel-utca 8. sz.

Magyar Mezőgazdák Kereskedelmi Részvénytársasága

Budapest V., Méréleg-u. 3.
Szállítunk Perocid permetezőanyagot. Használati utasításokat és felvilágosításokat levelben küldünk. Veszünk mindennemű gazdasági magvat.

Birtokbecslést, gazdasági ügyvitel és számadások ellenőrzését, gazdasági üzemtervek felállítását és üzemberendezéseket végez

„ÖKONOMIA” Mezőgazdasági és Kereskedelmi R. T., Budapest, V., Nádor-utca 24. Sürgönyeim: Animália. Telefon: 5-77. 8279

Nádat

stukturkésítésre nagy mennyiségben vásárol: Kalmár Jenő, Budapest, V., Zoltán-u. 9. Sürgönyeim: „Kalmus”. Telefon: 87-17. 8327

FASZENET, tűzifát

vagontételekben azonnal szállítunk bármely állomásra. Szállítási igazolványokról mi gondoskodunk.
ÁLTALÁNOS SZÉNKERESKEDELMI VÁLLALAT
Budapest, X., Schuster-János-tér 1.
Telefon: József 90-18. Telefon: 45-77. Sürgönyeim: Szentval.

„ARBÓ” vértetűrtővára a legjobb.
Minden gazdának és kertésznek nélkülözhetetlen. Az 1889. évi 9673. sz. földművelésügyi miniszteri rendelettel kötelező. Az „ARBÓ” irtószert megvédi az almafát a vértetű ellen. Az „ARBÓ” a gyümölcsfák termelési elérésében a leghatásosabb segítőszert.
Gyártja: BARACS és FILLENZ Budapest, VI. kerület, Gömb-utca 20. szám.
Szállítási feltételek utánvétellel vagy előzetes pénzbeküldéssel kg-ként hordóvetélnél 30 K, hordók külön felszámításával, hordóstartalom körülbelül 200 kg., vagy 5 kg-os postacsomagokban csomagként 180 korona. 8376

ZSÁKOK, PONYVÁK kölcsön és eladás. Szőlőhálózatok fonalak. NAGEL ADOLF

zák- és ponyvagyár és kölcsönintézet Budapest, V., Arany-János-u. 10. Filók: FIUME, ZAGREB, TRIEST, WIEN. Telefon: 35-92, 80-82, 104-10, 164-00, 117-78.

Eladó 2 cséplőgarnitúra

teljesen felszerelve, 6 HP magyar állami, 4 HP Marschal, a gépek jókarban vannak. Cím: Özv. Sebestyén Imréné, Tömörkény, Csengerád m. 8411

Hordókat

javitok. Helyben és vidéken. Levelezőlap-értesítéses jövők. 8410
ÖZV. ANGER ANTALNÉ kádármester Budapest, VII., Klauzál-tér 4.

Teljesen üzemképes, gyárilag kijavított, kevésbé használt
4 darab 80 HP WD. motoreke,
2 darab 42 HP Rába motoreke
eladó. Megtekinthető gyártelepemben. Erdélyi Márk gépezete bérzántási vállalata, Budapest, V., Csáky-utca 15. Telefon: 114-62. 8416

Pannonia Mezőgazdasági Gépgyár R. T.

Budapest, V., Pozsonyi-ut 35.
Szállítunk mindenféle gazdasági gépeket, motoros és gőzcséplőkészleteket, szántógépeket, gazdasági malmokat és teljes malomberendezéseket. — Elvállaljuk mindenféle gazdasági gépek, gőzgépek és motorok szakszerű javítását teljes jótállás mellett. — Költségvetésekkel és szaktanácsokkal szívesen szolgálunk.

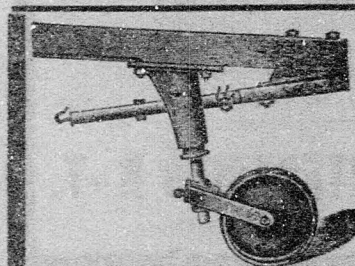
Szállítunk gazdasági malmokat, teljes malomberendezéseket, hengerezéket, köjártatókat és mindenféle malomgépeket, Radiál-szítákat, mindenféle gazdasági gépeket.

Vállaljuk mindenféle malom- és gazdasági gépek, motorok és cséplőgarnitúrák szakszerű javítását teljes jótállás mellett. — Malomhengerezéket és csiszolásukat elvállaljuk a legszakszerűbb és legprecízebb kivitelben.

KOVÁCS ÉS TÁRSA malomberendezési és felszerelési vállalata Budapest, V., Alkotmány-utca 25. sz. 8373. Telefon: 104-52. Vállalatunk napi egy óra többletet dolgozik a magyar nemzet javára.

MEZŐGAZDASÁGI ÉS IPARI GÉPKERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPEST,

V., BALATON-UTCA 12. SZÁM.
AJÁNLI: VERMOREL rendszerű veresréz, sárgaréz, galvanizált horgany és fénymazas horganylemez szőlőből készült CORONA permetezőit, zuzó, morzsoló, szeccskavágó, répvágó és daráló gépeit, PRATZER világhírű vetőgépeit és két-rendszerűtülhevített gőzű eke készleteket.
Árajánlattal készséggel szolgálunk! 8378

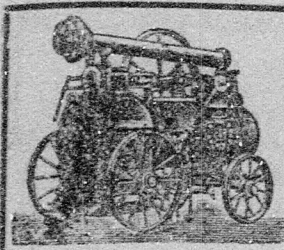

Fűkasáló- és aratógépek alá EGYKEREKŰ RUDTARTÓ
raktárról postán is azonnal szállítható.
KEMÉNY MANÓ gazdasági szükségleti cikkek üzlete, Budapest, V., Rudoif-rakpart 8. szám. 8132/a

Két darab használt, de teljesen üzemképes Clayton-Shuttleworth 8-as cséplőszerény és nagyobb mennyiségű ócskavas eladó, szimmentáli telivér bikák és mangalica tenyészkanok Puszta-Felsőbögárdi gazdaság, Enying, Veszprém m. 8356

Termény-, gabona- és állatértékesítő vállalat
Quittner és Kollman
BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 9. TELEFON: 103-77.
Tenyészállattartók: Pestszentlőrinc, Szentmártonkáta.

Gazdákat vetőmagvakkal és tenyészállatokkal látjuk el, viszont legmagasabb napi áron mindennemű terményt vásárlunk. 8406

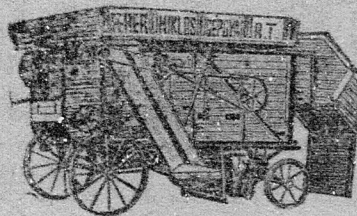

Állandóan vásárolunk: Használt gőzlokomobilokat, szivógáz- és nyersolaj-szolgáló félstabil gőzgépeket, szivógáztelepeket, teljes cséplőkészleteket, malomhajtásra alkalmas gőzgépeket, gőzkekészleteket, motorkéket stb.

A MAGYAR ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRA új cséplő-készleteit eladjuk és használt gépeket cserébe veszünk.

FEHER MIKLÓS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, V., Váci-ut 80.

8307

Rézgálic, raffiaháncs, szicíliai kénpor
 8398
 Készítők: nagybani behozatala, legelősebb beszerzési forrás **DÉNES és TÁRSA** Budapest, V., Árpád-utca 7. szám.
 Telefonszám: 41-14. — Sürgőnyóim: Mercator, Budapest.

150-200 anyabirkát keresek feles tartásra
 akolhági gazdaságomba (Tiszasüly mellett).
 Címem: **Bárczay Gyula, Tiszabura.**
 8352

Mezőgazdaság és Ipari Géphereskedelmi R.-T.
 Budapest, V., Balaton-utca 12.
 Ajánlja: **kőjáratait, hengerszékeit, Radial-szíjtait, hámozógépeit, felvonókat,** továbbá teljes malomberendezéseket. Üzemi meghajtógépekül: **nyersolaj-, szivógáz- és benzín-motorjait.** Mind ezekre legelőnyösebb ajánlattal felszerelésre készséggel szolgálunk.
 8377

Gazdasági vasutak.
 Nyomjelzés! Tervezés! Építés!
A MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, GYŐR keskenyvágányu gyártmányainak eladása és bérbeadása.
MAGYAR BANK és KERESKEDELMI R.-T., KESKENYVÁGÁNYU VASUTOSZTÁLYA 8168
 BUDAPEST, V., Vilmos-császár-ut 32. sz.

Repcét, napraforgómagot és mindenféle olajmagvakat, valamint cirokmagot és cirok-szakált napi áron veszünk.
Zsoldos Részvénytársaság olajmalma Szentesen.
 8383

Széna préselt állapotban ló- és szarvasmarhaetetésre alkalmas, több ezer métermázsa azonnali és folytatolagos szállításra
eladó,
 ab vasútállomás **Nagykanizsa** (Déli vasut) vagonba rakva. A fizetés átvételkor vasuti súly szerint. Az áru vasut mellett raktárban tárol, bármikor megtekinthető és azonnal szállítható. Ajánlatokat küld: 8357
Bellheim W. Sam. és Fiai, Nagykanizsa.

Gondos szőlősgazda jól előre fedezi szükségletét.
 98%-os I-a Rézgálic per kg. K 56—
 8%-os Rézképor " " " 34—
 I-a Raffia " " " 90—
 Raffipótló sodrott gyékény " " " 24—
 Szicíliai kénpor " " " 32—
 Kénporfúvógép (háti) " " darabja 900—
 helyt raktáramon, azonnali átvételre.
FENYŐ BÉLA
 műszaki nagykereskedő,
 Budapest, V. ker., Csáky-utca 43. sz.
 Telefon: 121-64. 8342

A nagyorosi uradalom, kétmozdonyos gőzekével, Pest vagy szomszédos vármegyékben bérszántást vállal.
 8395
 Nagyorosi uradalom, posta, távirda és vasútállomás.

10 métermázsa takarmányrépamag eladó.
 8394
 Bővebbet: Budapest, IV., Eskü-ut 5., II. em. 8., Gerő.

Saborsky Ede és Társa
 szarvasmarha-, sertés- és juhbizományi üzlet.
 BUDAPEST, IX., SERTÉSVÁSÁR. Sürgőnyóim: SABORSKYÉK Budapest.
 Telefonszámok: Sertésvásári iroda József 14-30. Küldemények címzése Budapestre: Marhavásári iroda József 14-59.
 Szarvasmarha-, borjú- és juhküldemény: Budapest-Ferencváros, Marhavásártér.
 Sertés-küldemények: Budapest-Ferencváros Leőjt. sorútér, marha-, borjú-, birka-, Budapest, Központi vásárcsarnok. Mindenemű felvilágosítással egy levelileg, mint táviratilag készséggel szolgálunk.
 8392

A SZILFAMAJORI (Fejér megye) GAZDASÁGBAN fajtisza, borzderes, 1 1/2 éves
schwyzi TENYÉSZBIKÁK eladók.
 Vasútállomás, posta, távirda: Szilfamajor. Interurban telefon: Szilfamajor 1. 8401

4703/1920. sz.
Árverési hirdetmény.
 Debrecen sz. kir. város a tulajdonát képező 4741 kat. hold 826 □-91 területű, a hajduszerváti 40. sz. betétben bejegyzett ingatlan zárt ajánlatok, illetve nyilvános szóbeli árverés útján **eladja.**
 Ajánlat tehető az egész birtokra egy tömegben, a tizenkét tagbirtokra külön-külön, valamint az 1-9. tagbirtokok a parcellázási tervben feltüntetett 117. parcellájára ugyancsak külön-külön.
 Kikiáltási ár kat. holdanként 4000 korona, az egész birtokra 18.967.000 korona.
 Bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-a, illetve magasabb ígéret esetén az ajánlati összeg 10%-a a városi házipénztárnál letét e helyezendő. Írásbeli zárt ajánlatoknál a bánatpénz letétbe helyezése szabályszerűen igazolandó.
 Részletes árverési feltételek, valamint a 12 tag fekvését feltüntető átnézeti térkép, az 1-9. tagnak parcellázását feltüntető részletes térkép, továbbá a 77. sz. parcellán levő felülépítmények leltára a városi számvevőségénél (városháza, emelet, 10. sz. szoba) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.
 Írásbeli zárt ajánlatok 1920. évi április hó 23. déli 12 óráig a városi számvevőséghez adhatók be.
 A nyilvános szóbeli árverést 1920. évi április hó 24-én (szombaton) délelőtt 9 órakor a városháza tanácsstermében (emelet, 34. sz.) tartjuk meg.
 Debrecen, 1920. évi március 25-én.
 8366
A városi tanács.

HIRDETÉMÉNY.
 A kishéri és bábolnai m. kir. állami ménesek kisorolt anyaga **április hó 20-án d. e. 9 órakor** nyilvános árverésen **Bábolnán** az alábbi feltételek mellett fog eladni. Az árverésen csak az vásárolhat, aki hatóságai igazolvánnyal bizonyítja, hogy létezővel foglalkozó gazda. Vevő nyilatkozatot tartozik aláírni, melyben kötelezi magát, hogy az általa megvett kancát tenyésztésre használja és a
4 éven aluli kancát 6 évig, 4 évtől 10 évesig 4 évig, 10 évtől 16 évesig 2 évig, 16 éven felüli kancát 1 évig
 a ménesparancsnokság engedélye nélkül el nem adja. Ezen kancák ezen idő alatt a területileg illetékes mentelepóztály-parancsnokság felügyelete alatt állanak.
Eladásra kerül:
I. Kishéri ménesből.
 3 darab kisorolt félvér anyakanca, 2 darab 3 éves kanca-csikó, 8 darab 2 éves kanca-csikó, 1 darab 1 éves kanca-csikó.
II. Bábolnai ménesből.
 3 drb kisorolt anyakanca, 13 drb 3 éves kanca-csikó, 8 drb 2 éves kanca-csikó, 1 darab 1 éves kanca-csikó és 2 drb 2 éves herélt csikó.
 8369
Bábolnai ménesparancsnokság.

Használt és új 8392 zsákok, ponyvák, zsinegek **FLEINER JENŐ és Tsa** zsáknagykereskedők, BUDAPEST, V., Perczel-Nér-u. 4. TELEFON: 119-76.

D. PÁPAY

FÉLE OLTÓANYAG ÉS SZÉRUMINTEZET R.T. VI. TERÉZKÖRUT 31. TEL. 20-19

Védő és gyógyító savak és oltóanyagok LÉPFENE, SERTÉSORVÁNC, SERCEGŐ ÜSZÖK, SERTÉSEPEY-KAMKA (sertésvész), HIRIGYKÓR (pótcsekör), JÁRVÁNYOS ELVETÉLÉS, SERTÉSHIMLŐ, FERTŐZŐ TUDÓ-LÓR, VÉRHAS, JUHHIMLŐ, TUBERKULOSIS, BAROMFIKOLERA stb. ellen. 7849/7

Allatok

Cornwali mangalica kereszt- zsebéből származó vá- lasztott malacokra előjegyzése- ket elfogad a Zalaeszlóti bér- gazdaság. Posta Jánosváza, Vas megye. 2387

Méhök sürgősen eladók, el- kötözés miatt, Bocca-ádi és Országos, esztergomszáz K-ért családunkint, nem szabott ár. Malinó, Pécel. 2398

8 darab harmadú mangalica tenyészkán eladó. Dormándi gazdaság. Vasutállo- más: Füzesabony. 2396

Sertések miskarolását, oslikok és bikák heréleését az ország bármely részé- ben — kiváratva anyagi ga- rancia mellett is — vállalja **László Samu** állatorvos. Budapest, V., Csáky-u. 12., a miskarolásra vonatkozólag a köv. műtől díjak mel- lett: anyagi garancia nél- kül: süldeért drb.-ként 30 K., anyaxosért drb.-ként 50 K.; anyagi garancia mellett és öszregéken feltől az ér- tők 5 százaléka. Sok ezer esetben műteteim sikerét elismerő leveleimnek egész sorával is igazolhatom. 8304

Legelsőrendű eredeti bonyhádi teheneket, frise borjakokat, hasarokat a **tenyészbikákat** bármely időben, bármely meny- nyiségben kulánál és legol- csóbb áron szállít.

Flaschner S. Sándor tehénkereskedő, Lovó- és szőlőgyár: Budapest, VI. Elnad-u. 17. Törvényeszkillog bejegyzett cég. **Telefon: József 35-06.** Intéllők: Kispeszt, Üllői-ut 4. sz. **Telefon: Kispeszt 22. (szját tel.) 8082**

Sertésmiskarolás
A n. s. gazdaközönségnek tudomására hozom, hogy sertéseket miskarolni szíves megvívásra vidékre is bábhorá elmegek. A fuvardíját felszámítom. Eltervezélyes miskarol- olást és heréleést az állat- tulajdonos felelősségére (rizikójára) végzem.

Franciscs János okl. sertésmiskaroló. Kaposvár, Zrínyi-utca 22. Sürgőnyeim: Franciscs miskaroló, Kaposvár.

Dukász és Flai, Nagykanizsa. Szállít: **jármosökröket, üszöket és tinókat.** Sürgőnyeim: Dukász marha- kereskedő, Nagykanizsa. **Telefon: 345. 8277**

Vegyések

Gépészeti magánvizsgára elő- készítékekombit, stabilít Urbán István, Budapest, IV., Veros-Pálné-u. 32. 2369

Motorekék nagy javítását vállalom gazdasá- gokban felelősség mellett, hasz- nált motorkák vételénél szak- értői véleményét adok. Müller József motorszereelő, Budapest, VIII., Práter-u. 46. 2400

Schulz A.
OKL. MÉRNÖK
GYÁRKEMÉNYEK
KAZANBÉFALAZÁSOK
TEGLA- ÉS
MÉSZKEMÉNYEK
BUDAPEST,
VII., Aréna-ut 50. 8391
TELEFON: József 28.04. és 155.25.

Törött gazdasági géprészeket újjal azonos szilárdság mel- lett **meghegesztünk** autogén uton. Hegezs- tésre bármely gazdasági gépműhelyt esekély költ- séggel berendezünk 8398
LAKOS és SZÉKELY hegesztő-gyár, BUDAPEST, VI., Bencz-ter 3/a.

BÁTORI MIHÁLY MŰSZAKI GÉPKERESKEDŐ. Budapest, VIII., Népszínház-u. 37. **Gazdasági, mű- szaki és ipari GÉPEK** vétele és eladása.

Eladás
Dobkosárbetétlécok, doh- és mindenféle gépjáratáshoz szükséges anyagok legolcsóbb- ban kaphatók Kemény Manó műszaki üzletében, Budapest, V., Rudolf-rakpart 6. 1982

Sárospataki bér gazdaság pátevhomoki aszezőződjében 1 drb cukrosító- keverőgépet, 40 hl., 1 drb Hema- fúró gépet fedől nélkül, 39 hl. dírtartalommal és 1 drb Cornwall- kazán, használható jó állapotban eladó. Irásbeli ajánlatok a ha- lászhomoki számtartószághoz, u. p. Sárospatak küldendők be. 2390

Csőplőgarnitúra hat 16- erős. Kisebb malomberendezés és káshántóló, egy műtrágya- szórógép, liozor darab Buxna, kerli magvak, tornadagványok, szőrvetőgépet eladók. Meleggy- kereteket, nagy vöröscéz betől vevünk. Blaskovits, Csengőd, Pestmegye. 2308

Eladó egy máza óvári táver- keskedő, Tápószela. 2357

A legnagyobb kereslelnék ör- vendő

Gazdasági tan- és szakkönyvek magánkézből eladók. Könyv- jegyzék és cím a szadshivatal- ban „2358” szám alatt. 2348

Nyulszapukamag- JÓ minő- szapuharmag eladó, Pusztai-Bóresi gazdaság, u. p. „Sürgöny és vasut Ótvetény, Győr m. 2359

Eladó gazdasági felszerelés, cséplőgarnitúra, malom, vetőgép, répa, szeszkavágó, járgány, kukoricamorsoló, kon- kolyozó, ökörszekerek stb. For- lizer, Budapest, V., Vadász- utca 6. 2392

Eladó 210 darab 8-10 heles választott malac. Érdek- lődés Bércsádalom, Sárszent- Miklós. Fejér m. 2346

8 darab harmadú mangalica tenyészkán el- adó. Dormándi gazdaság. Vasut- állomás, Füzesabony. 2347

A 38 év óta fennálló FISCHER J. cég ZSÁK- és PONYVA-

gyára, Budapest, V., Nádor-utca 31-33. egyike az ország legmegbíz- hatóbb beszerzési forrásainak.
Gyapjuzsákok, raffleszákok, gép- és kézikéveközők, ponyvaköcsönzés!

OLVASSA a Köztelek Olcso Könyvtár. Kapható a „Patria” részv.-társ. könyvtárában, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek)

Vétel
Takarmánytökmag 500 kilo keres- tel: A ajánlatok fajta és ár meg- jelölésével kéretünk Balázsovich Dorozó feljegyzel címére: Tápó- szesőre, Pest megye. 2391

Most jelent meg új (8-1k) bővített kiadásban: **HÁZINYUL- TENYÉSZTÉS ÉS ÉRTÉKESÍTÉS** Irta: **ANDRÁSSOVICH GÉZA.** Sok eredeti fényképfelvétellel. Bérmentes küldéssel 24 korona. Kapható a „Patria” r-t. könyvtárában, Buda- pest, IX., Üllői-ut 25. szám

A burgonya **termelése** Irta: **Enesei DÖRNER BÉLA.** A könyvben foglalt jó tan- csok és ismertések segítség- vel mindenki szakszerűen ter- mesztheti a burgonyát és a termés eredményét sokszoro- sra fokozhatja. 65 ábrával. A vastos kötet 35 korona. ára bérmentve. „Patria” r-t. könyvtárá- ba, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Cirok, köles, repce, mák és napraforgó

termelése. Irta: **Illés Lajos.** Bérmentes küldéssel 18 korona. Patria r-t. könyv- osztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek)

Vörösrézből készült MOSÓÜSTÖK ismét kaphatók. 8405

SZONTÁGH PÁL, rézárú- és szerszámgyár, BUDAPEST, Üllői-ut 19. **Telefon: József 99-44. Telefon: József 99-44.**

Legeltetésre bérbe adnék 3300 holdas gazdaságomból kora tavaszi kezdettel késő őszig tartó jó mezei és erdei legelőből álló, körülbelül 1400 holdas területet a hozzá szükséges épületekkel együtt. Értekezhetni: **Klein Testvérek Budapest, Podmaniczky-utca 5. (Telefon 63-17.)** vagy **Magyargencs, u. p. Mezőlak, Vas megye.** 8412

Eladó és bérbeadó birtokokat keresek. Szíves ajánlatokat kérek. **Schwarz Gusztáv** banküzlete Budapest, V. kerület, Gizella-ter 6. szám. 8403

Kettő darab 450 méter hosszú 22 milliméteres uj gőzkesodronykötél eladó. **Erdélyi Márk** gőz- és motorekalkatrézgyára, Budapest, VI., Lehel-u. 10. — Sürgőnycim: „GŐZEKÉ.” — **Telefon 28-23.** 8417

Zsák- és ponyvaköcsönzés. ZSÁK- ÉS PONYVAKERESKEDŐ vétel és eladás. 8445
PATAK HUGÓ Iroda: BUDAPEST, V., ALKOTMANY-UTCA 19. **Telefon 156-76. Fióktelep: FIUME, BAROSS-KIRÓTÓ.**

Félfedelű phaeton-kocsi, leszedhető bőrfedéllel és külön vászon ernyővel, eladó. Megtekinthető: **Hirtling kocsigyárosnál, Székesfehérvár, Tolnai-utca.** 8400

Fejes Bertalan gépgyár és gazdaság- berendező vállalat **Székesfehérvár.** Szállít azonnal raktárról: **Eredeti Wichterle gyártmányu, 7 késes, csuklós szerkezetű öltögető testtel. Menetközben is szabályozható sortávolság; szab- mélység. 8407** Fűhaszálókat, aratógépeket.

Gazdasági műszaki munkálatokat, ugymint: birtokfelosztá- kat, határ- és megyekülgazításokat, térképezéseket, **gazdasági utak és vasutak** tervezését és épi tését, városi és községi csatornázásokat, lecsapolásokat, öntözőműveket és halastavak létesítését; **gazdasági épületek és vízvezetékek** tervezését és építését előnyös feltételek mellett vállaljuk. 8402

László Ernő okl. mérnök és Társa építési és műszaki vállalkozók **Budapest, IX., Ráday-utca 5. szám.** Helyszíni szemlékkel, előzetes költség- vetéssel, szaktanácscsal szolgálunk. **Építési anyagokról gondoskodunk.**

GYAPJUZSÁKOK jutából és féljutából a legolcsóbban kaphatók: **FALUDI és ELEK-nél BUDAPEST, 8318 V., Nagykerona-utca 20. szám.**

Rendkívül olcsó üzem! Nagy megtakarítás!

Szállítható „ASTRA” GÁZFEJLESZTŐ BERENDEZÉS.

(Üzemanyag: **FAEXÉN.**) Bármely gyártmányú benzín- vagy nyersolajmotorhoz egyaránt alkalmazható.
Felvilágosításokkal és árajánlattal szívesen szolgál!

A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE
BUDAPEST, Vilmos-császár-ut 32. 8216/a

LŐSZERSZÁM IGÁS és JUKKER nagy raktára, bőrből és hevederből. Ára 950-1150 K.-ig. 8217

GÁL MIHÁLY szíjgyártó, Budapest, VI., Lázár-u. 16. (Operaház mögött)

Lőszerszámok javítását elvállalom.

Uj könyvjegyzékünket kívántra ingyen megküldjük. "Patria" r.t. könyvosztálya, Budapest IX., Üllői-ut 25. szám.

AUTOMOBILFELSZERELÉSEK, SZEMÉLY- és TEHERAUTOMOBILOK

REIMAN-GARAGE,
BUDAPEST, V., GIZELLA-TÉR 3. 8341

680 kilogramm tiszta buzaszem volt az eredmény, midőn egy 550 keresztből álló buzaszalmát, mely már egy közönséges dobosárral el lett csépelve, szab. betétsines géppel szakértő-bizottság előtt utáncsépeltünk. Pénzt, időt és munkát takarítanak meg a STERN-féle szabadalmazott **dobosár-betétleccel.**

Kérdezőkódásra ingyen és hérmertve nyújt felvilágosítást 8133
Bárdos és Brachfeld, Budapest, VI. ker., Gyár-utca 5/A. sz.

BÉRSZÁNTÁST április közepétől elsődrendű szerelők vezetésével vállalt.

80 és 110 HP. CASE GÖZEKÉKKEL

HAHN ARTHUR és TÁRSAI, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/B. 8304
Sürgőnycim: CASE BUDAPEST.

Segítség a szénhiányon a magasnyomású szélturbina.

Helyettesítje a gőz-, benzín-, nyersolajmotoroknak. Használható vízszivattyúzásra, gazdasági gépek meghajtására, villamosáramfejlesztésre, őrlésre, cséplésre stb. Szállítja: 8142

HUNGÁR ISTVÁN malomépítő és gyárberendező vállalata, Budapest, VI., Izabella-u. 84.

Teljes malomberendezések, takarmánygyártótelepek, szarítótelepek stb.

MERÉNYI ÉS NECHAY mezőgazdasági, ingatlanforgalmi és bizományi vállalata 8116

Budapest, IX., Üllői-ut 11., II. em. 18.

Elvállalunk: földbirtokok, mindennemű mezőgazdasági termények, ugyszintén állatok és gazdasági felszerelések, valamint ingatlanok és háztelkek bizományban való eladását, vételét és közvetítését. Megbízható, pontos és valóban szak-szerű elintéztést biztosítunk.

Merényi Elemér okl. gazdász. 8116 **Nechay Jenő** nyug. százados.

Eredeti LANZ-féle nagyteljesítményű **KUKORICA- és CSUTKADARÁLÓK és SZÁRTÉPŐGÉPEK** raktárról szállíthatók 8306/a

HAHN ARTHUR és TÁRSAI, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/K.

Kitűnő 2-10 HP. BENZINMOTOROS CSÉPLŐKÉSZLETEK raktárról azonnal szállíthatók. 8076

DÉNES B. BETÉTI TÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., Vilmos-császár-ut 61.

KOMNICK-féle 40-45 és 80-100 HP. MOTOREKÉK, MACLAREN-féle magajáró és kétgéprendszerű GÖZEKÉK, FAHR-féle MAROKRAKÓ- és KÉVEKÖTŐÁRATÓGÉPEK, FLÖTHER-féle FOGATOSEKÉK, KULTIVÁTOROK, JÁRGÁNYOK, SZECSKA- és RÉPAVÁGÓK, DARÁLÓK, GŐZ- és MOTOROS-CSÉPLŐK, BOLINDER-féle NYERSOLAJMOTOROK és LOKOMOBILOK prompt szállításra, jutányosan kaphatók

FLEISCHL SAMU CÉGNÉL, BUDAPEST, V., Nádor-utca 28. 8295

Mindenféle kisebb gépek és eszközök. Műszaki cikkek. Olajok és egyéb kenőanyagok. Díjtalan mérnöki kiküldés.

Gazdasági szekereket

elsőrangú kivitelben, garantált 1200 kg. hordképességgel, raktárról azonnal szállít, valamint garantált 2000 kg. hordképességűekre, áprilisi szállítás mellett, előjegyzéseket elfogad: a

Nemzetközi Kiviteli és Behozatali R.-T. központi irodája
Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 7. sz. 8066

Telefon: 53-69 és 52-70. 8066 Sürgőny: Interexin.

ROSETH GYULA MAGKERESKEDÉSE 8317

BUDAPEST, V., KATONA-JÓZSEF-UTCA 41.

Sürgőnycim: ROZULA **AJÁNLOK** legjutányosabb árban **Raffiaháncsot** és egyéb gazdasági cikket. 83-06

Telefon: 83-06